

ANTOLOGIA REVENDICĂRILOR ȘI
ANALIZELOR PENTRU PREȚĂȚE
LOCATIVĂ - O PERSPECTIVĂ
INTERSECȚIONALĂ ÎN CONTEXTUL
PANDEMIEI COVID-19

Deja apărute:

Pagini Libere este o editură anarhistă.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi publicații (cărți, broșuri, fanzine etc.) în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar.

Tradiția libertară a fost întotdeauna una în care pamfletele, tipăriturile clandestine și materialele tipărite rapid și pe ascuns au circulat liber, neîngrădit. Continuând această tradiție, materialele publicate de către Editura Pagini Libere pot fi folosite, adaptate sau modificate de către oricine dorește acest lucru, însă nu cu un scop comercial. Cerem, pe cât posibil, persoanelor care folosesc materialele publicate de noi sau părți din acestea să specifice, într-o formă neintruzivă, sursa de unde au preluat materialele respective.

pagini-libere.ro

facebook.com/editurapaginilibere

instagram.com/paginilibere

editurapaginilibere@protonmail.com

Colectivul Pagini Libere este conștient de impactul ecologic al cărților în format fizic, așa că îți reamintim:

Împarte

Cu cei dragi, din familie sau comunitate, cărțile tale.

Donează

Cărțile de care crezi că nu mai ai nevoie.

Nu arunca

O carte, oricât de deteriorată, nu se aruncă niciodată.

Repară

Fă-ți timp pentru a repara o carte și dă-i șansa ca ea să lumineze mintea altor oameni.

Nu cumpăra ce nu ai nevoie

Nu cumpăra cărți doar de decor.

Cumpără numai ceea ce te interesează cu adevărat.

BROȘURI:

I. În română

1. *A. Răvășel* – Mircea Rosetti
2. *Adina Marincea* – Asta (nu) e o poveste de dragoste! LoveKills, punk și primii 20 de ani de anarha-feminism în România
3. *Adrian Tătăran* – Panait Mușoiu
4. Anarhie relațională, nu libertarianism! Mic ghid de re-imaginat relațiile noastre de zi cu zi
5. Anarhismul și vechea mișcare socialistă
6. *Andie Nordgren* – Anarhia relațională (introducere de *hopancarusel*)
7. Anuarul Anarhizei 2020
8. *bell hooks* – Să înțelegem patriarhatul
9. *Carolina Vozian* – Carte, cocon, cochilie, cameră, chirie
10. *Colin Ward* – Anarhismul ca teorie a organizării
11. *CrimebInc* – Tot vs. Acțiune Directă
12. *Cristian-Dan Grecu* – Cșipike – piticul comunist
13. *David Graeber* – Ești un anarhist? Răspunsul te-ar putea surprinde!
14. *David Graeber* – Noii anarhiști
15. *David Graeber* – Speranța în comun
16. *Dennis Fox* – Anarhism și psihologie
17. *Necunoscut* – Slogane din mai 68
18. *Emma Goldman* – Căsătorie și iubire
19. *Emma Goldman* – Gelozia: cauze și posibile remedii
20. *Emma Goldman* – Nu există Comunism în URSS
21. *Errico Malatesta* – Anarhia
22. *Giorgio Agamben* – De la un stat al controlului către un praxis al puterii destituate
23. *Institutul pentru Studii Anarhiste* – Genul
24. *Ionuț-Valentin Cucu* – Kurzii, între naționalism identitar și federalism libertar
25. *Lucy Parsons* – Principiile anarhiei
26. *Martin Veith* – Neobosit! Iuliu Neagu-Negulescu
27. *M.E.K.A.N.* – Demoni Dansatori: cugetări provizorii asupra mișcării free party siciliene
28. *Mihail Bakunin* – Catehism revoluționar
29. *Murray Bookchin* – Municipalismul libertar
30. *Murray Bookchin* – Revolta marinarilor din Kronstadt
31. *Philip Richlin* – 10 reguli pentru o societate non-violentă
32. *Piotr Kropotkin* – Ordinea
33. *Robert Graham* – Ideea generală a Revoluției la Proudhon
34. Sub același acoperiș: Antologia revendicărilor și analizelor pentru dreptate locativă - o perspectivă intersecțională în contextul pandemiei COVID-19
35. Suprerealism și anarhism
36. *Veda Popovici* – Poliția Ucide! Practici și principii pentru o solidaritate feministă anti-represiune
37. *Vlad Brătuleanu* – Anarhismul în România

II. În maghiară

38. A Combahee River Collective Nyilatkozata
39. *Adina Marincea* – Ez (nem) egy szerelmi történet! LoveKills, punk és az anarchafeminizmus első húsz éve Romániában

40. *Audre Lorde* – A düh használatáról: a rasszizmusra válaszó nő
41. *Audre Lorde* – Életkor, rassz, osztály és nem: Nők újredefiniálják a különbséget
42. *bell hooks* – Feminista politika
43. *bell hooks* – Megérteni a patriarhátust
44. *Carmen Gheorghe* – Félünkbe húzzuk a szoknyáinkat a roma feminizmusért
45. *Carolina Vozian* – Könyv, kégli, kéreg, kuckó, kvártély
46. *David Graeber* – *Te anarchista vagy? A válasz meglepő!*
47. *Georgiana Aldessa Lincan* – A fehér privilégium felhasználása a társadalmi igazságságért folytatott harcban
48. *Kimberlé Crenshaw* – Az interszekcionalitás sürgőssége
49. *Vincze Enikő* – Küzdelmek a társadalmi reprodukció terén világhírű idején: Lakhatási igazságság Romániában
50. *Giorgio Agamben* – Az ellenőrző államtól a destituált hatalom praxisáig
51. Határokön átvélő feminista manifesztum
52. *Murray Bookchin* – Libertárius municipalizmus
53. *Oana Dorobanțiu* – Szövetségesség és performativitás: mit jelent szövetségességnek lenni?
54. *The Ongoing Collective* – Anarchafeminista Manifesztum 1.0

III. În engleză

55. *Adina Marincea* – This is NOT a love story! LoveKills, punk and the first 20 years of anarha-feminism in Romania
56. *Cosmin Koszor-Codrea* – Science popularization and Romanian anarchism in the nineteenth century
57. *Cristian-Dan Grecu* – Cșipike – the Communist Pipsqueak
58. *M.E.K.A.N.* – Ecstasy in the time of cholera
59. *Vlad Brătuleanu* – A Brief History of Anarchism in Romania
60. Essential Strike Manifesto for the 8th of March / A nélkülözhetetlen sztrájk március 8-i manifesztuma / Manifestul grevei eszențiale de 8 martie

IV. Alte limbi

61. *M.E.K.A.N.* – Ekstase in Zeiten der Cholera
62. *Veda Popovici* – La Police assassine! Pratiques et principes pour une solidarité féministe contre la répression.

CĂRȚI:

I. În română

1. Nicolas Trifon: un parcurs libertar internaționalist – interviuri
2. *Iuliu Neagu-Negulescu* – Arimania
3. *Mihail Bakunin* – Dumnezeu și Statul

Sub același acoperiș

Antologia revendicărilor și analizelor pentru dreptate locativă – o perspectivă intersecțională în contextul pandemiei COVID-19

Această broșură face parte din acțiunile colective organizate de rețeaua feministă #MulțumescPentruFlori în cadrul Săptămânii Feministe 1-8 martie 2021, sub umbrela sloganului din acest an, „Misoginia cealaltă pandemie”.

Editoare: Nóra Ugron

Rezumate: Adina Marincea, Andra Raisa Parpală,
Kincső Juhász-Boylan, Maria Martelli, Nóra Ugron,
Ștefania Stoian, Valentina Ștefanschi

Corectură: Adina Marincea, Andra Raisa Parpală,
Maria Martelli, Sorana Constantinescu, Ștefania Stoian,
Veda Popovici

Traduceri manifest: Kincső Juhász-Boylan

Desen de copertă: Andra Raisa Parpală

CUPRINS

PREFAȚĂ	4
MANIFESTUL NOSTRU	7
Sub același acoperiș. Manifestul dreptății locative pentru 8 martie	7
Egy fedél alatt. Lakhatási kiáltvány március 8-ra	9
Under the same roof. Housing Manifesto for the 8th of March	11
MANIFESTE LOCALE ȘI TRANSNAȚIONALE	14
Misoginie – cealaltă pandemie. Manifestul mișcării #MulțumescPentruFlori pentru 8 martie 2021	14
Manifeste pentru dreptul la locuire apărute în timpul pandemiei	14
Revendicările din manifestul Coaliției Europene de Acțiune pentru Dreptul la Locuire și la Oraș: 15 revendicări în fața pandemiei COVID-19.....	15
Revendicările din manifestul Blocului pentru Locuire: Manifest pentru dreptate locativă. Împotriva pandemiei capitalismului și rasismului	16
Manifeste feministe anticapitaliste și transnaționale apărute în timpul pandemiei	17
Manifest feminist transfrontalier de Feministx Transfrontaliex . .	17
Manifestul grevei esențiale de Lupte Autonome Esențiale Transnaționale.....	19
ARTICOLE TRANSNAȚIONALE DESPRE LOCUIRE	22
Radical Housing Journal, Nr. 2.1/2020	22
COVID-19 și mișcarea pentru locuire: (Re)facerile austerității, capitalismul dezastrului și refuzul întoarcerii la normal – colectiva editorială a revistei Radical Housing Journal	22

Lupta pentru locuire în România și în Europa Centrală și de Est (CEE) de George Zamfir, Eniko Vincze, Veda Popovici, Ioana Florea, Michele Lancione, Erin McElroy	25
Organizarea pentru dreptate locativă în timpul pandemiei COVID-19. Un raport al Coaliției Europene de Acțiune pentru Dreptul la Locuire și la Oraș	26
Lupte în reproducerea socială în timpul pandemiei COVID-19: De la Est până la Vest și dincolo de Colectiva Levfem și Platforma Grevă Socială	27
Femeile și locuirea: soluții de locuire ca răspuns la nevoile specifice ale femeilor de Fanni Dés, Zsuzsanna Pósfai	29
COVID-19: nimeni nu e în siguranță până nu suntem toate protejate de Grupul de Solidaritate Transbalcanică	30
Bio-austeritate și solidaritate în spațiul de urgență COVID-19 de Michele Lancione, AbdouMaliq Simone	31
ARTICOLE LOCALE DESPRE LOCUIRE	33
Seria de texte despre Muncă și Locuire	33
E dreptul fiecăreia să lupte pentru locuire. O poveste despre evacuări, viața pe stradă, solidaritate de Ioana Vlad	33
Dacă nu pleci de acolo, îți iau copiii! O mărturie despre munca domestică atunci când nu ai casă de Ioana Vlad, Alina C.	35
E practic un vis de Ioana Vlad	37
Carte, cocon, cochilie, cameră, chirie de Carolina Vozian	38
Tot împreună suntem mai puternice. Despre speranță, teamă și credința în lupta comună de Nicoleta Vișan, Veda Popovici	40
Lupte post-pandemice în reproducerea socială: Alianțe intersecționale între luptele pentru locuire și ale muncitoarelor esențiale din România de Veda Popovici	41
Lupte post-pandemice în reproducerea socială: Dreptatea locativă în România de Enikő Vincze	43
Relansarea economică a României: statul salvează capitalul și susține militarizarea? de Enikő Vincze	45

- Dezbateri: Muncă, locuire și organizare sindicală, 28 mai 2020: https://www.youtube.com/watch?v=wcW_qWLZmkI
- Webinar EAST: Post-Pandemic struggles in Social Reproduction, 28 iunie 2020: https://www.facebook.com/watch/live/?v=3954797941261667&ref=watch_permalink
- Webinar EAST: Housing Crisis and Labour Conflict: Essential Struggles during the Covid19 Pandemic, 6 septembrie 2020: <https://www.facebook.com/levfem/videos/313212293071508>
- Locuirea de la nevoie la profit și înapoi! – Lansarea raportului *Locuirea în Cluj-Napoca. Fondul locativ, dezvoltare imobiliară și evacuări*, 25 septembrie 2020: <https://youtu.be/hbnVhAyzTsc>
- Atelier: Criza locuirii. Cum ne afectează și ce e de făcut, 6 octombrie 2020: <https://www.facebook.com/events/3477373335616811>
- Un deceniu de luptă: Dezbateri despre locuire în intersecția mișcărilor sociale, 18 decembrie 2020: <https://www.facebook.com/CasiSocialeACUM/videos/836440400487452>
- Sub același acoperiș. Locuirea pe timp de pandemie și patriarhat – Discuție online, 6 martie 2021: <https://www.facebook.com/events/729016857763188>

Film, video, expoziție

- Filmul de la Căși Sociale Acum, „Amintiri de la margine: Lupta noastră pentru locuire”: <https://www.youtube.com/watch?v=sHID4C5zvqI>
- Video: Nicoleta Vișan despre munca domestică: <https://www.youtube.com/watch?v=u5PIFW-kdIk>
- 10 ani – lupta continuă, expoziție-arhivă online de la Căși Sociale Acum: <https://jurnal-patarat.casisocialeacum.ro/>

Evenimente, campanii, filme

Campanii și acțiuni

- Campania de la Căși Sociale Acum „Locuințe sociale, nu afaceri imobiliare!”, martie-aprilie 2020: <https://fb.me/e/3ryoLZptj>
- Campania de la Blocul pentru Locuire „Locuințe, nu profit! Muncă, nu exploatare!”, 1 mai 2020: <https://bloculpentrulocuire.ro/2020/05/01/1-mai-locuinte-nu-profit-munca-nu-exploatare/>
- Campania de la Căși Sociale Acum în care a publicat 9 apeluri adresate primăriei Cluj-Napoca, august 2020: <https://casisocialeacum.ro/advocacy/>
- Campania de la Blocul pentru Locuire „Locuințe sociale în 2 ani nu în 20”, septembrie-octombrie 2020: <https://bloculpentrulocuire.ro/locuinte-in-2-ani-nu-20/>
- Campania de la Blocul pentru Locuire „Facem vizibilă criza locuirii!”, 5 noiembrie 2020: : <https://www.facebook.com/events/2076395102494118/>
- Un deceniu de luptă: un deceniu de la evacuare din str. Coastei în Pata Rât – acțiuni stradale, 17 decembrie 2020: <https://casisocialeacum.ro/archives/5455/un-deceniu-de-lupta-un-deceniu-de-la-evacuare-din-str-coastei-in-pata-rat/>

Discuții

- Dezbateri: Locuințe, nu profit! Muncă, nu exploatare!, 7 mai 2020: <https://www.youtube.com/watch?v=FREpi6mpZQ4>
- Dezbateri: Munca în salubritate. Discuție cu lucrători și lucrătoare în domeniul salubrității, 18 mai 2020: <https://www.youtube.com/watch?v=InMb-q7GTTs>

Locuirea în Cluj-Napoca. Fondul locativ, dezvoltare imobiliară și evacuări de Enikő Vincze, George Iulian Zamfir, Alex Liță, Manuel Mireanu 46

Cărămida, ziarul dreptății locative – nr. 11 47

„Drepturile omului? La noi au fost suspendate de mult” de Maria Stoica, Enikő Vincze 48

„Până să fim noi în stare să îi gazăm ca naziștii, sunt ei în stare să îmbolnăvească o nație”: Romii și etnicizarea coronavirusului în România de Ioanida Costache 49

În pandemie, Guvernul ne spune să „stăm acasă”. Cum protejează statul dreptul la locuință? de Georgiana Epure 50

Sute de oameni evacuați din locuințe chiar de primării, în plină pandemie. Legislația interzice asta! de George Iulian Zamfir 52

MAI MULTE ARTICOLE LOCALE DESPRE LOCUIRE 53

EVENIMENTE, CAMPANII, FILME 54

PREFAȚĂ

De la începutul pandemiei COVID-19 în România, din martie 2020, ni se spune să stăm acasă, să fim în siguranță. Într-adevăr nu avem de ales decât să stăm izolate de alți oameni, ca să nu răspândim virusul. Însă astfel, criza locuirii și situația locativă precară a multor persoane au devenit mai vizibile și mult mai urgente decât înainte. Acum au devenit foarte greu de ignorat întrebări cum ar fi: Suntem în siguranță dacă nu avem cămin și suntem nevoite să stăm în stradă? Suntem în siguranță dacă locuim în spații improvizate, fără acces la utilități, în medii toxice? Suntem în siguranță dacă stăm în locuințe supraaglomerate sau cu persoane abuzive?

Ca răspuns la aceste întrebări, mișcările pentru dreptate locativă s-au consolidat și au produs numeroase articole, rapoarte și analize despre problemele locuirii în contextul pandemiei. Unul dintre scopurile acestei antologii este să prezinte o selecție a acestor materiale realizate în perioada martie 2020 – martie 2021. Pentru că textele vin din surse diferite, publicația noastră vrea să faciliteze o vedere de ansamblu asupra problemelor și soluțiilor legate de locuire, pentru persoanele interesate de această temă.

Antologia este o analiză documentară subiectivă, care rezumă materiale pe tema locuirii și care, pe lângă referințe și rezumate, include și citate din sursele respective, precum și explicații critice. Cititorul interesat de criza locuirii sau de mizele dreptății locative și situația locativă a diferitor grupuri din societățile noastre, poate găsi perspective critice ale acestora răsfoind prezenta broșură. Scopul educativ și critic al publicației este foarte important pentru construirea comunităților reziliente, juste și organizate pe baza ajutorului reciproc. Credem că prin producerea și prin împărtășirea cunoașterii critice contribuim la lupta împotriva sistemului capitalist care ne izolează unele de altele și în afara contextului pandemic.

În procesul de selecție a surselor am urmărit următoarele criterii: (1) materialul să fie publicat în perioada martie 2020 – martie 2021; (2) să vorbească

Mai multe articole locale despre locuire

- Enikő Vincze: „Parcă duceam o luptă comună împotriva unui virus. Acum, războiul se duce în altă parte”, *Libertatea*, 23 aprilie 2020. Online: <https://www.libertatea.ro/opinii/coronavirus-violenta-politie-2967522>
- Enikő Vincze: Un deceniu de luptă pentru dreptatea locativă. Editura Fundației Desire, 2020. Online: <https://casisocialeacum.ro/archives/5505/un-deceniu-de-lupta-pentru-dreptatea-locativa/>
- Ioana Florea, Agnes Gagyí and Kerstin Jacobsson: „Antagonisms and solidarities in housing movements in Bucharest and Budapest” în Moritz Ege, Johannes Moser ed.: *Urban Ethics: Conflicts Over the Good and Proper Life in Cities*. Routledge, 2021. Online. https://tandfbis.s3-us-west-2.amazonaws.com/rt-files/docs/Open+Access+Chapters/9780367338428_oachapter11.pdf?fbclid=IwAR3OO10xr-SWieZ-LKo11NAYn289ofi6Zo3e07YjZ8ctl-6CsnVmiyEqRX8
- Ioana Florea, Enikő Vincze. „Homeownership, poverty, and legislative pitfalls in Romania”. *Housing Rights Watch*, 20 septembrie 2020. Online: <http://housingrightswatch.org/content/homeownership-poverty-and-legislative-pitfalls-romania/>
- Marica Stoica, Enikő Vincze: „Revolta lucrătorilor din salubritate: „V-ați întrebat vreodată câte boli se fac din cauza acestor munci? Sau la ce vârstă se moare?” *Libertatea*, 22 aprilie 2020. Online: <https://www.libertatea.ro/stiri/revolta-lucratori-salubritate-boli-2964875>
- Veda Popovici: „Residences, restitutions and resistance. A radical housing movement’s understanding of post-socialist property redistribution”, *City*, Vol. 24: 1-2, 31 martie 2020. Online: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13604813.2020.1739913>

Sute de oameni evacuați din locuințe chiar de primării, în plină pandemie. Legislația interzice asta!³³

de George Iulian Zamfir

Articolul dă seama de magnitudinea evacuărilor din locuințe din ultimii ani: e vorba de zeci de mii de evacuări prin executare silită, și multe altele prin intimidare directă, necontorzitate. Deși motivele evacuărilor par simple (nerespectarea contractelor), acestea sunt mult mai complexe, ținând și de accesul la utilități, condițiile decente de locuire, sau renovări și lucrări de infrastructură. Blocul pentru locuire a formulat un ghid pentru prevenirea evacuărilor forțate, aliniindu-se cu alte mișcări internaționale care au venit cu revendicări legate de accesul la locuire și relocare adecvată.³⁴ Evacuările, deși au fost interzise în starea de urgență, au continuat în starea de alertă.

Pentru a avea o țară ca afară, o țară ca în Vest, unde locuințele publice sunt parte integrantă și consistentă a politicilor publice, sunt necesare schimbări profunde de legislație.

Fondul locativ de stat trebuie crescut, acum fiind la doar două procente din total. Chiriașii, atât la stat, cât și la privat, trebuie să aibă drepturi reale, iar evacuările trebuie preîntâmpinate prin sisteme de avertizare timpurie și gestionare a situațiilor de neplată. [...]

Legal? Da. Imoral? Cu certitudine și fără drept de apel. A da oamenii afară din locuințe în timpul uneia dintre cele mai mari crize ale timpurilor noastre este o crimă.

33. George Iulian Zamfir: „Sute de oameni evacuați din locuințe chiar de primării, în plină pandemie. Legislația interzice asta!”, *Libertatea*, 30 noiembrie 2020. Online: <https://www.libertatea.ro/opinii/sute-de-oameni-evacuati-din-locuinte-chiar-de-catre-primarii-in-plina-pandemie-legislatia-interzice-asta-3293813>

34. Puteți citi ghidul online: <https://bloculpentrulocuire.ro/2019/03/29/ghid-pentru-prevenirea-evacuărilor-forțate/>

despre (a) locuire, dreptate locativă și mișcări pentru dreptate locativă sau (b) despre politici și viziuni ale statelor sau instituțiilor actuale ori ale mișcărilor pentru justiție socială și locativă, care au efect asupra problemei locuirii; (3) să vorbească despre contextul pandemiei COVID-19, despre efectele crizei declanșate de pandemie sau despre măsurile legislative ale instituțiilor și despre tacticile de răspuns ale mișcărilor locative la aceste măsuri și la criză; (4) să fie legat de contextul local fie (a) în mod direct vorbind despre teritoriul geopolitic al țării, ori (b) în mod indirect, vorbind dintr-un context regional al Europei de Est, ori (c) în mod indirect vorbind dintr-un context transnațional mai amplu, dar care conține analize importante și din perspective specifice societăților noastre post-socialiste neolibérale; (d) să aibă asumată or implicată o viziune intersecțională asupra problemelor analizate.

Broșura apare cu ocazia zilei de 8 martie, ziua internațională a femeilor, pe care o revendicăm ca ziua luptelor feministe intersecționale. #MulțumescPentruFlori este o rețea a mișcărilor feministe din România, apărută în urmă cu câțiva ani în București. Anul acesta persoanele și grupurile activiste care se organizează sub umbrela rețelei vin din mai multe părți ale țării: pe lângă București, vor avea loc evenimente în Cluj-Napoca și Iași. Această broșură face parte din acțiunile colective organizate de rețeaua feministă #MulțumescPentruFlori sub umbrela sloganului din acest an, „Misoginie, cealaltă pandemie”.

Selecția materialelor și limbile în care sunt traduse

În subtitlu am numit publicația *Antologia revendicărilor și analizelor pentru dreptate locativă*, pentru că nu este o antologie de texte integrale, ci colecționează ideile principale ale materialelor la care face referire. Am pus accent pe punctele cheie ale analizelor și pe revendicările pentru dreptate locativă, ca să arătăm în același timp rădăcinile problemelor actuale și soluțiile propuse de mișcări.

Limba principală a publicației este limba română. Pentru că am inclus și articole transnaționale în publicație, citatele din aceste texte sunt în limba engleză. Totuși, pentru accesibilitate, toate titlurile și rezumatele sunt incluse în limba română. Pe lângă engleză și română, antologia conține și un text tradus în limba maghiară.

Sub același acoperiș. Manifestul dreptății locative pentru 8 martie este scris de persoanele care au lucrat la această publicație și la organizarea evenimentelor pentru dreptate locativă din cadrul săptămânii feministe organizate de #MulțumescPentruFlori. Manifestul este singurul text publicat integral în română, engleză și maghiară, fiind și punctul de pornire pentru această antologie. Pe lângă versiunea originală în limba română am inclus o traducere în engleză pentru accentuarea transnaționalității mizelor dreptății locative și o traducere în maghiară pentru cititorii noștri din minoritatea maghiară. Toate traducerile sunt marcate cu font distinct corespunzător. În cazul în care textele rezumate au o versiune în limba maghiară sau engleză, acest lucru este semnalat în notele de subsol.

Structura antologiei este următoarea: (1) în prima parte se găsește manifestul nostru în întregime în trei limbi, (2) în a doua parte este o selecție de manifeste locale și transnaționale, (3) în a treia parte se găsesc articole transnaționale, (4) în a patra parte sunt rezumate articole locale, (5) în a cincea parte am inclus o listă de articole, nerezumate, care nu se axează pe contextul pandemiei, dar au apărut în perioada martie 2020 – martie 2021 și sunt importante pentru înțelegerea situației locative a României și (6) în a șasea parte enumerăm diferite campanii, discuții, evenimente și filme despre locuire din perioada vizată.

În prima parte a segmentului dedicat unui text găsiți un rezumat al ideilor principale din text, de ce considerăm articolul respectiv important pentru antologia noastră, iar la final publicăm câteva citate din text.

Răsfoire plăcută și sperăm să ne vedem în acțiunile prin care luptăm pentru dreptate locativă!

cetățenilor, precum interzicerea evacuărilor, amânarea plății ratelor ipotecare, adăpostirea persoanelor fără adăpost, înghețarea prețurilor la chirii și dotarea așezărilor informale cu acces la apă și salubritate, în România măsurile au fost puține și cu termen de expirare. Sute de familii au fost evacuate din locuințe sociale de la începutul pandemiei, la care se adaugă numărul celor evacuate din locuințele închiriate în regim privat și a celor care și-au pierdut locuința pentru că nu și-au putut plăti creditele ipotecare.

În ciuda rădăcinilor sale profunde și a efectelor sale răspândite, criza locuirii rămâne invizibilă în discursul politic românesc. În anul în care autoritățile au obligat oamenii să „stea acasă” și pandemia a evidențiat cât de critic este să ai o locuință adecvată pentru sănătatea și securitatea personală – și chiar publică – dreptul la locuință abia dacă s-a regăsit pe agendele candidaților la alegerile locale și parlamentare sau în planurile de recuperare post-COVID-19. Pandemia ar fi putut fi un moment important pentru dreptate locativă. Ceea ce a lipsit și lipsește în continuare este voința politică și leadership-ul responsabil, care să respecte drepturile omului. Locuirea este o chestiune de politici publice.

[...]

E nevoie de o soluție mai cuprinzătoare și pe termen mai lung: o legislație de urgență privind locuirea care să impună măsuri de protecție, cel puțin atât timp cât Guvernul oferă ajutor de stat business-urilor afectate de COVID-19, și care să răspundă nevoilor chiriașilor, debitorilor, persoanelor fără adăpost și locuitorilor din așezările informale. O astfel de legislație ar trebui să includă, de asemenea, și măsuri de: Protejare a activelor de locuințe publice; Construire sistematică de locuințe sociale; Condiționare a ajutoarelor de stat legate de COVID-19, care sunt direcționate către sectorul imobiliar și de construcții, de construirea de locuințe adecvate, accesibile din punct de vedere financiar și sustenabile din punct de vedere ecologic; și Integrarea dreptului la locuință în toate strategiile relevante, inclusiv în Planul Național de Redresare și Reziliență (finanțat de UE pentru a depăși criza actuală).

medicală. Din cauza acestora, șansele ca ei să moară dacă se infectează sunt mai mari.

[...]

Când pandemia va lua sfârșit, nimeni nu va cuantifica efectele acestor condiții de trai asupra vieților și morților romilor. Articole din Statele Unite semnaleză deja că rata deceselor printre afro-americieni este mult mai mare decât a celorlalte comunități. Nu avem niciun fel de date și probabil nici nu vom avea, dar paralele cu marginalizarea acestor comunități vor avea același rezultat.

[...]

Afișarea atitudinilor rasiste care nu îi blamează pe romi doar pentru condiția lor, ci și pentru răspândirea mai largă a virusului înseamnă că statul se poate spăla pe mâini de orice responsabilitate față de comunitatea acestora. Perpetuarea narațiunilor care „explică” sărăcia romilor prin „cultura” lor scuză statul și obscurează circumstanțele istorice care ne-au adus aici.

În pandemie, Guvernul ne spune să „stăm acasă”. Cum protejează statul dreptul la locuință?³² de Georgiana Epure

Pandemia a acutizat efectele și a scos la lumină amploarea crizei locuirii din România, caracterizată, printre altele, de o lipsă gravă de acces la locuințe sociale, evacuări forțate fără alternativă de relocare, creșterea continuă a prețurilor chiriilor, credite ipotecare cu clauze abuzive și înmulțirea numărului persoanelor fără adăpost și a celor care locuiesc în condiții precare, abuzive sau în așezări informale fără acces la apă sau electricitate. Dacă în alte țări au fost adoptate de către autorități măsuri pentru protejarea dreptului la locuință al

32. Georgiana Epure: „În pandemie, Guvernul ne spune să „stăm acasă”. Cum protejează statul dreptul la locuință?”, *Libertatea*, 21 ianuarie 2021. Online: <https://www.libertatea.ro/opinii/guvernul-ne-spune-sa-stam-acasa-cum-protejeaza-statul-dreptul-la-locuinta-3385309>

MANIFESTUL NOSTRU

Sub același acoperiș. Manifestul dreptății locative pentru 8 martie

Acasă este spațiul nostru vital, un loc al revendicărilor feministe, al grijii noastre, al muncii noastre. *Acasă* este spațiul în care ni s-a spus să stăm în siguranță în timpul pandemiei.

Dar ce faci când *acasă* nu este un loc sigur? Sau când nu ai acel *acasă*?

Locuirea nu este, încă, un drept garantat, ci este o marfă, un bun de consum foarte scump în sistemul capitalist. Scopul său este să aducă profit unora, de pe urma altora. Multe dintre noi nu avem de fapt case, fie pentru că am fost evacuate forțat și lăsate fără locuințe, fie pentru că trăim în condiții precare și supra-aglomerate, fără acces la necesitățile de bază. Multe dintre noi nu găsim chirie accesibile sau în condiții decente și suntem discriminate pentru că nu suntem „chiriașe ideale”.

Și pentru multe dintre cele care avem un *acasă*, acesta nu este un loc sigur, deoarece trăim cu parteneri sau membri ai familiei abuzivi. Cu aceștia multe dintre noi au fost forțate să stea închise între patru pereți fără posibilitatea de a primi sprijin pentru a ieși din aceste situații. Creșterea timpului petrecut *acasă* în condiții de violență și abuz, precum și a volumului muncilor domestice și de îngrijire, care revin în mod disproporționat femeilor, ne-au afectat sănătatea mintală și cea fizică.

Problemele locative existau dinainte de criza declanșată de pandemie. Acum, într-o lume globală în care profitul este pus înaintea sănătății oamenilor și a mediului, toate greutățile cu care deja ne confruntăm s-au intensificat! Supraaglomerare, condiții nedemne de locuire, datorii la utilități – toate acestea, în timpul pandemiei, ne pun și mai tare în pericol!

În timpul stării de urgență și a perioadelor de carantinare multe dintre drepturile noastre au fost suspendate. Dar multe persoane nu s-au bucurat

niciodată de ele! Nedreptatea locativă înseamnă segregarea rasială a unor întregi comunități la marginea orașelor, în medii toxice, periculoase pentru sănătatea fizică și mintală.

Destul! Nu ne dorim o întoarcere la normalitatea supraaglomerării, a violenței domestice, a muncii domestice nerecunoscute și a precarizării condițiilor noastre de trai! Refuzăm normalitatea în care profitul este pus înaintea oamenilor, comunităților și mediului! Refuzăm normalitatea în care datoriile, sărăcia și inegalitățile se adâncesc!

Revendicările noastre:

Facem din locuire terenul pentru revendicările intersecționale feministe! Facem din *acasă* un spațiu sigur pentru toți și toate. Locuirea este o necesitate de bază și nu o marfă!

- Cerem relocarea imediată și adecvată nevoilor, pentru persoane care au trecut prin violență domestică!
- Stop evacuărilor din locuințe!
- Eliminarea chiriilor la stat pentru cei și cele care se confruntă cu probleme financiare! Controlul chiriilor private!
- Acces universal și fără restricții la toate utilitățile indiferent de situația contractuală sau de datorii!
- Locuințe și servicii socio-medicale pentru persoanele fără adăpost!
- Cerem creșterea fondului de locuințe sociale conform nevoilor locale!
- Cerem locuințe adecvate și accesibile financiar pentru toți și toate, fără supraaglomerare și fără condiții precare!

Pandemia a apărut și dintr-o logică a privatizării spațiului comun, a distrugerii mediului, a exploatării altor ființe vii. Răspunsul în fața pandemiei nu trebuie să fie privatizarea și politicile de austeritate, ci spațiile comune și politicile sociale: Locuințe pentru toți și toate! Sănătate publică, spații publice, educație publică! Cerem încetarea distrugerii naturii și îngrijirea celorlalte ființe vii – în comun.

„Până să fim noi în stare să îi gazăm ca naziștii, sunt ei în stare să îmbolnăvească o nație”: Romii și etnicizarea coronavirusului în România³¹ de Ioanida Costache

Eseul examinează tratamentul persoanelor de etnie romă, pe timpul pandemiei COVID-19, atât din partea statului, cât și din partea producătorilor de media. Autoarea explică baza ideologică care determină discriminările istorice din regiunea noastră și rasismul instituționalizat. Discursurile pline de ură sunt doar un aspect al inegalităților cu care se confruntă comunitățile. Rasismul exotitizant, ascuns, și învinovățirea din partea autorităților sunt o reală amenințare asupra vieților rome în timpul pandemiei, acestora fiindu-le restricționat accesul la necesități de bază precum condiții de locuire sigure, acces la utilități și îngrijire medicală adecvată.

În spatele unui val firav de altruism – în reportaje care nu sunt flagrant rasiste, dar care sunt hiper-concentrate pe tema etniei – se ascunde un insidios argument cultural: anume că comportamentul câtorva romi – pe care știrile i-au pus la stâlpul infamiei – s-ar putea atribui etniei lor. Insinuarea că romii sunt needucați, nedisciplinați și refuză „izolarea socială” din cauză că sunt romi. Acest tip de „învinuire a culturii” mușamalizează, de fapt, probleme persistente de inegalitate structurală. [...]

Așa cum se întâmplă și cu populația din sudul Statelor Unite, romii intră în această pandemie globală cu afecțiuni preexistente ale stării de sănătate, care vin ca o consecință directă a lipsei accesului la îngrijire

31. Ioanida Costache: „Până să fim noi în stare să îi gazăm ca naziștii, sunt ei în stare să îmbolnăvească o nație”: Romii și etnicizarea coronavirusului în România”, *DoR*, 22 aprilie 2020. Online: <https://www.dor.ro/romii-si-etnicizarea-coronavirusului-in-romania/>

Varianta în engleză: „Until we are able to gas them like the Nazis, the Roma will infect the nation:” Roma and the ethnicization of COVID-19 in Romania”, 22 aprilie 2020. Online: <https://www.dor.ro/roma-and-the-ethnicization-of-COVID-19-in-romania/>

„Drepturile omului? La noi au fost suspendate de mult”³⁰ de Maria Stoica, Enikő Vincze

Sub cupola formelor fără fond în ceea ce privește drepturile pentru anumite persoane, autoarele ne arată efectele devastatoare pe care criza COVID-19 le are asupra unor oameni care nu beneficiau nici anterior de drepturi fundamentale (la locuință adecvată, la servicii de sănătate, la educație, la plată decență, pentru a enumera câteva).

Articolul dezvăluie condițiile inumane de trai ale oamenilor care locuiesc pe Str. Cantonului (în prezent numită Str. Dezmirului) din orașul Cluj, ce au devenit mai dure în pandemie. Mărturiile ne arată absurditatea restricției de a nu te îndepărta la mai mult de 300 de metri de casă, atunci când locuiești pe o stradă cu alte 800 de persoane, unde pe o lungime de 500 de metri sunt aproximativ 170 de barăci fără toaletă și apă curentă. Fabrica de ciment de vis-a-vis aduce pe lângă poluarea specifică activității și un trafic constant al mașinilor de aprovizionare. Baza militară și groapa de gunoi din apropiere, fac imposibilă plimbarea sau joaca în zonă. Departe de parcurile orașului, fără imprimante și hârtie pentru declarațiile obligatorii, pandemia a izolat și mai mult acești oameni. Răspunsul autorităților la toate acestea: supravegherea cu drone, raiduri ale poliției și jandarmeriei, gaze lacrimogene și percheziții fără explicații.

În timpul pandemiei, în timpul stării de urgență, crește și mai mult sentimentul oamenilor de acolo, că atunci când li se spune „stați acasă”, li se transmite de fapt asta: stați acolo în sărăcia voastră, nu vrem să vă vedem, nu vrem să vă auzim nemulțumirile... În starea de urgență s-au suspendat drepturile omului. În cazul oamenilor de pe strada Cantonului au fost suspendate demult.

30. Maria Stoica, Enikő Vincze: „Drepturile omului? La noi au fost suspendate de mult”, *Cărămida*, nr. 11., 2020. Online: <https://casisocialeacum.ro/caramida/caramida-2020/caramida-nr-11/>

Traducere maghiară de Nóra Ugron: „Emberi jogok? Nálunk már rég felfüggesztették őket”, *Tégla*, 11. szám, 2020. Online: https://casisocialeacum.ro/wp-content/uploads/2020/05/TEGLA-Nr11_spread_int.pdf

Traducere engleză: „The suspension of Human Rights during COVID-19: for Roma in Pata Rât they have been suspended for a very long time”, *LeftEast*, 27 aprilie 2020. Online: <https://lefteast.org/COVID-19-roma-in-pata-rat/>

#StopEvacuărilor
#DreptateLocativă
#8MartieFeminist
#CasePentruToate
#CadeUnaSărimToate

Egy fedél alatt. Lakhatási kiáltvány március 8-ra

Az *otthon* az életterünk, a feminista követelések, gondoskodásunk, munkánk tere. *Otthonainkban* maradhatunk biztonságban a világjárvány idején – közölték velünk. De mit tesz ha az *otthon* nem egy biztonságos hely? Vagy ha nincs *otthonod*?

A lakhatás még nem garantált alapjog, hanem borsos áron kínált árucikk a kapitalista rendszerben. Célja, hogy profitot termeljen kevesek számára és a többiek kárára. Sokunknak valójában nincs otthona, vagy azért, mert erőszakkal kilakoltattak, lakóhely nélkül hagyva minket, vagy azért, mert bizonytalan és túlzásfolt körülmények között élünk, alapszükségleteink kielégítésének lehetősége nélkül. Sokan közülünk nem találunk megfizethető vagy tisztességes albérletet, és diszkriminálnak bennünket ha nem felelünk meg az “ideális bérlő” képének.

És sok embernek, akinek van *otthona*, az mégsem jelent biztonságot, mert bántalmazó partnerével vagy családtagokkal él együtt. Közülünk sok nő kényszerült négy fal közé bántalmazójával, a helyzetükből való kilépéshez szükséges támogatás lehetősége nélkül. Az erőszakos és bántalmazó körülmények között otthon töltött idő megnövekedése, valamint a háztartási és gondoskodási munka nőkre háruló aránytalan mennyisége kihatott szellemi és testi egészségünkre.

A lakhatási problémák már a világjárvány által kiváltott válság előtt is léteztek. Most azonban, egy olyan globalizált világban, ahol a nyereséget

az emberek és a környezet egészsége fölé helyezik, minden korábban tapasztalt nehézségünk fokozódott! Túlzsúfoltság, nem méltóságos lakhatási körülmények, közüzemi tartozások – mindez a világiárvány idején még inkább veszélybe sodor minket!

A szükségállapot és a karantén ideje alatt számos jogunkat felfüggesztették. De sok ember soha nem élvezte ezeket a jogokat! A lakhatási igazságtalanság egész közösségek rasszialiszt elkülönítését jelenti városok periferiáiban, toxikus környezetben, amely veszélyezteti a testi és pszichés egészséget.

Elég! Nem akarjuk, hogy visszatérjünk a túlzsúfoltság, a családon belüli erőszak, az el nem ismert reprodukív munka és az életkörülményeink prekaritásának normalitásához! Elutasítjuk azt a normalitást, amelyben a profit az emberek, a közösségek, és a környezet fölött áll! Elutasítjuk azt a normalitást, amelyben az adósságok nőnek, a szegénység és az egyenlőtlenségek pedig egyre mélyülnek!

Követeléseink:

Tegyük a lakhatást interszekcionális feminista követeléseink terepévé! Tegyük az *otthont* mindenki számára biztonságos helyé. A lakhatás alapvető szükséglet, és nem árucikk!

- Követeljük a családon/kapcsolaton belüli erőszakon átesett személyek igény szerinti azonnali áthelyezését!
- A kilakoltatások leállítását!
- Az állami bérleti díjak megszüntetését azok számára, akik pénzügyi problémákkal küzdenek! A privát bérleti díjak ellenőrzését!
- Univerzális és korlátlan hozzáférést minden közmű-szolgáltatáshoz, szerződéses helyzettől és tartozásoktól függetlenül!
- Lakhatást, szociális és orvosi szolgáltatásokat hajléktalan emberek számára!
- Követeljük a szociálszakas-alap növelését a helyi igényeknek megfelelően!

Problemele cele mai acute identificate de noi sunt următoarele:

- lipsa acută de locuințe sociale publice;
- chirii și prețuri exorbitante pe piața de locuințe;
- supraîncărcarea gospodăriilor cu costurile locuirii;
- locuirea supraaglomerată;
- locuirea în condiții inadecvate și nesigurantă;
- lipsa unor măsuri de prevenire a tuturor evacuărilor din locuințe care lasă persoanele evacuate fără locuință adecvată sau chiar fără acoperiș deasupra capului.

Anul electoral 2020 este marcat de pandemia COVID-19. Dar problemele locative de mai sus nu au fost cauzate de criza sanitară și recesiunea economică curentă. Ele le-au făcut, poate, mai vizibile și pentru cei care nu le-au observat înainte, în pofda acțiunilor și dezbaterilor pe această temă în Cluj-Napoca, inclusiv cu participarea noastră. Cu siguranță, pandemia ne-a demonstrat tuturor: nu ne putem reîntoarce la politica de locuire de dinainte a municipalității, pentru că aceasta pune sub risc atât persoanele cele mai sărace, cât și pe mulți alții cu câștiguri relativ bune dar împovărați cu costurile foarte mari ale locuirii într-un oraș care afirmă că nu vrea să lase pe nimeni în urmă.

Cărămida, ziarul dreptății locative – nr. 11

Ziarul Cărămida este publicat de organizația pentru dreptate locativă Căși Sociale Acum din Cluj-Napoca. Numărul 11. este centrat pe locuire în timpul pandemiei, publicând manifestul pentru dreptate locativă al Blocului pentru Locuire, citat mai devreme; rezumând măsurile legislative adoptate de alte țări în timpul stărilor de urgență; publicând interviuri cu activiști și activiste din străinătate, precum și articole despre contextul local. Aici redăm unul dintre acestea.

Cărămida este tradus și în limba maghiară și publicat sub numele *Tégla*. Ambele variante se găsesc online pe pagina lor.

la normalul fictiv care pentru cei mulți nu a existat niciodată. Își dorește să se întoarcă la „normalitatea” acumulării de capital, ceea ce a însemnat de multe ori în istoria soluționării crizelor capitalismului îmbogățirea și mai puternică a celor bogați și sărăcirea și mai adâncă a celor mulți. [...]

De ce nu ar putea muncitorii să preia coordonarea și administrarea producției din moment ce ei sunt motorul esențial al acesteia? De ce nu ar putea să gestioneze locatarii stocul de locuințe publice? De ce nu vrea să implementeze statul măsuri în sprijinul oamenilor, nu al profitului, spre exemplu: interzicerea evacuărilor forțate, municipalizarea serviciilor de utilitate publică, controlul chiriiilor private, realizarea unui stoc semnificativ de locuințe sociale prin diverse metode? De ce nu poate statul să guverneze în beneficiul forței de muncă? Dar și în beneficiul păcii și dezarmării?

Locuirea în Cluj-Napoca. Fondul locativ, dezvoltare imobiliară și evacuări²⁸

de Enikő Vincze, George Iulian Zamfir, Alex Liță,

Manuel Mireanu

Acest raport despre locuirea în Cluj-Napoca a fost realizat de mișcarea locală pentru dreptate locativă, Căși Sociale Acum. În cele opt capitole ale publicației, cercetătorii discută evoluția fondului locativ din Cluj-Napoca, demantelarea fondului locativ public, dezvoltarea imobiliară rezidențială în așa zisul “oraș magnet”, locuința ca marfă și obiect de investiție, așezări informale și evacuări forțate, precum și idei legate de ieșirea din criză și revendicări pentru un oraș care ajunge pe primul loc în dezvoltarea fondului locativ public. Lansarea raportului s-a făcut în cadrul unei dezbateri care se poate asculta online.²⁹

28. Enikő Vincze, George Iulian Zamfir, Alex Liță, Manuel Mireanu: *Locuirea în Cluj-Napoca. Fondul locativ, dezvoltare imobiliară și evacuări*. Editura Fundației Desire, 2020. Online: <https://casisocialeacum.ro/archives/5300/locuirea-in-cluj-napoca-fondul-locativ-dezvoltare-imobiliara-si-evacuari/>

29. Dezbaterea de lansare a raportului: <https://youtu.be/hbnVhAyzTsc>

- Megfelelő és anyagilag mindenki számára elérhető lakhatást követelünk, túlszűfoaltság és prekárius körülmények nélkül!

A világvárvány a közös terek privatizációjának, a környezet kihasználásának, és más élőlények kizsákmányolásának logikája miatt alakult ki. A világvárványrapandémiára nem privatizációs és megszorító politikákkal kellene válaszolni, hanem közös terekkel és szociálpolitikával: lakhatást mindenkinek! Közegészségügyet, köztereket, közoktatást. A természet pusztításának megszüntetését, más élőlényekről való gondoskodást – közösen.

#StopKilakoltatás

#LakhatásiIgazságosság

#FeministaMárcius8

#LakhatástMindenkinek

#HaEgyElveszMindFellázadunk

Fordította Kincső Juhász-Boylan

Under the same roof. Housing Manifesto for the 8th of March

Home is our living space, a space of feminist struggles, of our care, of our work. *Home* is the space where we were told to ‘stay safe’ during the pandemic. But what do you do when your *home* is not a safe place? Or when you don’t have a *home*?

Housing is not yet guaranteed as a right, but it’s presented as a commodity, a luxury consumer good in a capitalist system. Its purpose is to make profit for some at the expense of others. Many of us do not actually have homes, either because we have been forcibly evicted and left homeless, or because we live in precarious and overcrowded conditions without access to basic necessities. Many of us cannot find affordable or

decent rents and are discriminated against because we don't measure up to the image of the "ideal tenants".

And for many of us who have a *home*, it's not a safe space, because we live with abusive partners or family members. With these persons, women are forced to stay enclosed, without the possibility of receiving support to leave these situations. The increase in time spent *at home* in conditions of violence and abuse, as well as the volume of domestic and care work, which women disproportionately engage in, has affected our mental and physical health.

Housing problems existed before the pandemic and the crisis it has caused. Now, in a globalized world, where profit is put before people's health and the environment, all the struggles we were already facing have intensified! Overcrowding, indecent living conditions, utility debts – all of these, during the pandemic, put us in extensive danger!

During the state of emergency and the quarantine periods, many of our rights have been suspended. But many people have never enjoyed these rights in the first place! Housing injustice means the racialized segregation of entire communities on the outskirts of cities, living in toxic environments, dangerous to physical and mental health.

Enough is enough! We do not want to return to the normalcy of overcrowded spaces, domestic violence, unrecognized reproductive work and the precarity of our living conditions! We reject the normalcy in which profit is put before people, communities and the environment! We reject the normalcy of deepening debt, poverty and inequality!

Our demands:

Let's make access to housing the ground for intersectional feminist demands! Let's make *homes* a safe space for everyone. Housing is a basic necessity and not a commodity!

Relansarea economică a României: statul salvează capitalul și susține militarizarea?²⁷ de Enikő Vincze

Articolul face o critică la reacția neoliberală a guvernului în fața implicațiilor economice ale pandemiei de COVID-19, în primăvara lui 2020. Analizând planul de relansare economică a guvernului Orban, autoarea arată cum acesta nu adresează problema inegalităților sociale și a sărăcirii și precarizării adâncite de pandemie. Pandemia a dus la intrarea masivă în șomaj tehnic, închiderea contractelor de muncă și revenirea în țară a unor muncitori români migranți – toți aceștia trăind fie fără venit, fie cu un venit foarte mic, mult sub coșul minim de consum pentru un trai decent. Măsurile de austeritate vin, de data asta, împreună cu investiții în industria militară, cu o creștere de 18% față de bugetul din 2019, care pare că propune o relansare economică susținută prin industria de război, inclusiv cu misiuni în afara țării. Pe final, autoarea propune o serie de întrebări retorice, care să ne reorienteze spre o altfel de „revenire”, nu la „normalitatea” precarizării dinainte, ci înspre un alt fel de lume socială.

Textul nu este strict despre locuire, dar fiind o analiză mai amplă a politicilor guvernului, este important pentru înțelegerea crizei economice și a crizei locuirii, la care aceste politici nu pot să dea soluții adevărate.

Dar guvernul Orban nici nu vorbește despre inegalități, despre sărăcie ori despre responsabilitățile statului față de discrepanțele și deposedările petrecute în societatea românească datorită politicilor sale macroeconomice neoliberale. El visează să se întoarcă

27. Enikő Vincze: „Relansarea economică a României”, *Baricada România*, 4 iunie 2020. Online: <https://ro.baricada.org/relansarea-economica-a-romaniei/>

Traducere engleză: „Post-covid “Economic recovery” in Romania: forget labor, save capital, and support militarization?”, *Focaal Blog*, 19 iunie 2020. Online:

<http://www.focaalblog.com/2020/06/19/eniko-vincze-post-covid-economic-recovery-in-romania-forget-labor-save-capital-and-support-militarization/>

organizat de EAST – Essential Autonomous Struggles Transnational adică Lupte Autonome Esențiale Transnaționale.²⁶

[P]eople living under inadequate housing conditions cannot respect the rules of hygiene and physical distancing as a way to protect themselves from the infection. These manifestations of housing crisis now became even more critical for the many who are living in overcrowded homes and residential areas or houses lacking utilities including running water; have been faced by insecurities due to informal/ unconventional housing; have experienced homelessness; are under the risk of eviction due to a reduced financial capacity to pay housing costs etc. All these realities are also rooted in the underdevelopment of the public housing fund, which is less than 2% of the total housing stock in Romania. [...]

Furthermore, the uncertainties surrounding the resolution of the healthcare crisis and the economic recession must make us all recognize that the ‘normality’ interrupted by COVID-19 is not normal. This is because it is not normal that almost half of employees earn the minimum wage, which is about half of the value of the decent minimum consumption basket. It is not normal that so many people live in overcrowded spaces or improper conditions, or they do not even have a roof over their heads, or they are at risk of eviction given that they cannot afford to pay their rent, mortgage, or utilities due to their low income. It is not normal that the public healthcare system is unable to meet the needs of the population impoverished by economic exploitation even in peaceful times, not to mention periods of shocks generated by the pandemic.

26. Webinarul se poate viziona online: https://www.facebook.com/watch/live/?v=3954797941261667&ref=watch_permalink

- On-demand relocation of people who have gone through domestic violence!
- Stop evictions!
- Cancel state rents for those who face financial problems! The control of private rent!
- Universal and unrestricted access to all utilities, regardless of the contractual situation or debts!
- Housing and socio-medical services for the homeless!
- The increase of the social housing fund, according to local needs!
- Adequate and financially affordable housing for all, without overcrowding and precarious conditions!

The pandemic emerged from a logic of privatizing common spaces, destroying the environment, and exploiting other living beings. The answer to the pandemic cannot be privatization, nor austerity policies, but rather the creation of shared spaces and social policies: Housing for all! Public health, public spaces, public education! We demand ceasing the destruction of nature and starting to care for other living beings – all in common, all at once!

#StopEvictions
#HousingJustice
#FeministMarch8
#HousingForAll
#OneFallsWeAllRise

Translated by Kincsó Juhász-Boylan

MANIFESTE LOCALE ȘI TRANSNAȚIONALE

Misoginie – cealaltă pandemie. Manifestul mișcării #MulțumescPentruFlori pentru 8 martie 2021¹

Mișcarea feministă din România #MulțumescPentruFlori, organizează în 2021 #SăptămânaFeministă pentru a atrage atenția asupra problemelor cu care se confruntă femeile, probleme care s-au intensificat în timpul pandemiei. Manifestul mișcării este axat pe patru teme mai mari: (1) muncă esențială și muncă de îngrijire, (2) sănătate și drepturi reproductive, (3) violență domestică și sexuală, (4) locuire.²

În paginile anterioare ați putut citi manifestul și revendicările noastre pentru tema locuirii. Atât o parte din acest text cât și revendicările pot fi regăsite în manifestul comun #MulțumescPentruFlori.

Manifeste pentru dreptul la locuire apărute în timpul pandemiei

În Europa, odată cu criza economică declanșată de pandemie și cu intensificarea crizei locuirii, activismul pentru dreptate locativă a crescut și s-a

1. Puteți citi întregul manifest în română în descrierea protestului din fața Guvernului de pe 8 martie: <https://fb.me/e/1WycqHc1>

Sau în engleză tradus de Irina Novac: „Misogyny – the Other Pandemic”, *LeftEast*, 1 martie 2021. Online: <https://lefteast.org/misogyny-the-other-pandemic/>

Și în maghiară tradus de Barbara Gecse: „Nőgyűlölet, a másik világvárvány”, *a szem*.

Online: <https://aszem.info/2021/03/marcius-8-ra-nogyulolet-a-masik-vilagjarvany/>.

2. Prin focalizarea asupra muncii esențiale, mișcarea se aliază cu revendicările rețelei EAST – Essential Autonomous Struggles Transnational (Lupte Autonome Esențiale Transnaționale).

All of these processes are natural consequences of the violent neoliberal enclosure of non-private resources in the past 30 years.

Lupte post-pandemice în reproducerea socială: Dreptatea locativă în România²⁵ de Enikő Vincze

În acest articol Enikő Vincze, profesoară la Universitatea Babeș-Bolyai și activistă pentru dreptatea locativă la Căși Social Acum Cluj-Napoca vorbește din contextul românesc despre reproducerea socială și despre locuire. Locuirea se poate defini ca locul unde reproducerea se desfășoară de cele mai multe ori. Pe lângă aceasta, în capitalism locuirea este și terenul acumulării de capital. Statul neoliberal spune că nu se implică în situația locativă a cetățenilor pentru că în discursul lor, asta ar însemna implicarea în viețile private ale oamenilor. Enikő Vincze observă că acest argument maschează faptul că ieșirea statului din rolurile lui sociale (de a asigura locuirea) favorizează profitul și piața imobiliară. În timpul pandemiei, inegalitățile locative au ieșit la suprafață intensificate, dar problemele nu sunt cauzate de criza actuală, ci de regimul locativ orientat spre profit care a devenit dominant în ultimele trei decenii în România. Textul este versiunea scrisă a contribuției autoarei la webinarul Post-Pandemic struggles in Social Reproduction

25. Enikő Vincze: „(Post)pandemic Struggles in Social Reproduction: Housing justice in Romania”, *LeftEast*, 6 octombrie 2020. Online: <https://lefteast.org/post-pandemic-struggles-in-social-reproduction-housing-justice-in-romania/>

Tradus în maghiară de Réka Erőss la *a szem* și Editura Pagine Libere: „Küzdelmek a társadalmi reprodukció terén világvárvány idején: Lakhatási igazságosság Romániában”, 31 octombrie 2020.

Online: <https://aszem.info/2020/10/vincze-eniko-kuzdelmek-a-tarsadalmi-reprodukcio-teren-vilagjarvany-idejen-lakhatasi-igazsagossag-romaniaban/>

Traducerea face parte din seria „A hallgatásod nem véd meg” [Tăcerea ta nu te protejează] apărută la *a szem* și Editura Pagine Libere.

lor. Veda Popovici discută și intensificarea rasismului instituțiilor românești împotriva comunităților rasializate și vulnerabile din punct de vedere locativ, precum și aspectul genului în adâncirea crizei locuirii.

Access to public housing remains heavily restricted with the public housing stock dropping from 30% to less than 2% in 30 years. At the same time, the real-estate market in big cities has increased with an average of 43% only in the past 5 years. With the highest overcrowding rate (almost half of the total population), highest severe housing deprivation rate (37% of poor households and 16% out of all households) in Europe (Feantsa, 2020), Romania was already in a deep housing crisis by the time the effects of the pandemic installed.

With a percentage between 32 and 40% (depending on undeclared income) of all workers having minimum or below minimum wage (280 euros) and average keeping decent housing is a struggle even for home-owners. While almost 50% of all labor contracts are at minimum wage shows that a great percent of workers take several jobs to make ends meet while the private sector keeps the poor, poor with low wages.

While observing a trend of the steady increase of the gap between the rich and the poor for the past 10 years (Syndex 2019), this year's crisis has triggered the termination of more than 400 000 employment contracts by the end of May. According to recent numbers, Romania may well have some 6 million people just above or under the poverty line, about half of the working population (Vincze, 2020). Outstanding in these statistics is the great increase of unemployment amongst women: with a staggering 48% (while unemployment amongst male identified workers has risen with 16%).

radicalizat.³ Coaliția Europeană de Acțiune pentru Dreptul la Locuire și la Oraș, o rețea formată din peste 30 de grupuri de la bază din 20 de țări, inclusiv România, a publicat 15 revendicări pentru dreptate locativă. Inspirat de acesta, Blocul pentru Locuire, rețeaua din România a grupurilor care militează pentru dreptate locativă, a publicat un manifest. Mai jos redăm revendicările fiecăruia, textele complete le puteți citi pe paginile rețelelor respective.

Revendicările din manifestul Coaliției Europene de Acțiune pentru Dreptul la Locuire și la Oraș: 15 revendicări în fața pandemiei COVID-19⁴

1. Sistarea tuturor evacuărilor (moratoriu)!
2. Stop tăierii utilităților, indiferent de datorii sau statut formal!
3. Suspendarea tuturor penalizărilor pentru neplata chiriei sau a utilităților!
4. Rechițiționarea publică imediată a hotelurilor, caselor de vacanță, și a tuturor clădirilor goale, pentru a găzdui persoanele fără adăpost sau care locuiesc în case supra-aglomerate!
5. Cazarea imediată a persoanelor care nu mai au un adăpost sau care locuiesc în case supra-aglomerate!
6. Decriminalizarea ocupării clădirilor goale!
7. Decriminalizarea tuturor formelor de locuire informale, alternative, efemere și mobile!
8. Protecții pentru toate persoanele aflate în locuire instituționalizată!

3. European Action Coalition for the Right to Housing and to the City: *Organising for housing justice in times of the COVID-19 pandemic. A Report of the European Action Coalition for the Right to Housing and to the City*. Veda Popovici, Adina Marinca eds., 2020. Online: https://housingnotprofit.org/wp-content/uploads/2020/08/Report_Covid19_EuropeanActionCoalition.pdf

4. European Action Coalition for the Right to Housing and to the City „15 Demands in the Face of the COVID-19 Pandemic”. 28 martie 2020. Tradus de Adina Marinca. Online: <https://housingnotprofit.org/15-demands-in-the-face-of-the-COVID-19-pandemic/>

9. Înghetarea tuturor prețurilor de închiriere a proprietăților!
10. Suspendarea plății creditelor ipotecare și chiriilor pentru toate persoanele afectate de criză!
11. Suspendarea tuturor licitațiilor pentru casele executate silit!
12. Sprijin pentru toate persoanele afectate de violența domestică din cauza supra-aglomerării și a măsurilor de izolare acasă!
13. Protecții pentru toți migranții și refugiații, atât din interiorul cât și de la granițele continentului!
14. Acces gratuit la testare și tratament medical pentru toată lumea!
15. Sprijin financiar pentru toate persoanele care riscă să-și piardă sursele de venit!

**Revindicările din manifestul Blocului pentru
Locuire: Manifest pentru dreptate locativă.
Împotriva pandemiei capitalismului și rasismului⁵**

1. Stop evacuărilor din locuințe!
2. Eliminarea chiriilor la stat!
3. Controlul chiriilor private!
4. Acces pentru toți la utilități!
5. Locuințe și servicii socio-medicale pentru persoanele fără adăpost!
6. Protecția tuturor celor care locuiesc în spații aglomerate!
7. Dezincriminarea ocupării imobilelor vacante!
8. Anularea amenzilor la bugetul local în cazul persoanelor cu venituri sub venitul minim pe economie!
9. Expropriere cu scopul creării de locuințe publice!
10. Reconversia clădirilor goale ale statului în locuințe sociale!
11. Taxarea marilor averi!

5. Blocul pentru Locuire: „Manifest pentru dreptate locativă. Împotriva pandemiei capitalismului și rasismului”. 2 aprilie 2020. Online: <https://bloculpentru locuire.ro/2020/04/02/manifest-pentru-dreptate-locativa-impotriva-pandemiei-capitalismului-si-rasismului/>

N.V.: Da, în general, femeile au fost cele care au dus munca cea mai grea. Aș zice că, pe lângă statisticile concrete, s-a mărit presiunea pe femei de patru chiar cinci ori. Ca femeie cu familie, cu o comunitate te gândești la grija celorlalți, grija copiilor, a părinților, a celor din comunitate plecați în străinătate la muncă.

N.V.: Păi, ne așteaptă vremuri mai grele. Izolarea ne va face să ne depărtăm unele de altele, să nu mai avem legături atât de strânse. Dar chiar și așa, tot împreună suntem mai puternice.

**Lupte post-pandemice în reproducerea
socială: Alianțe intersecționale între
luptele pentru locuire și
ale muncitoarelor esențiale din
România²⁴ de Veda Popovici**

Acest articol în limba engleză vorbește despre modul în care nedreptatea locativă se intersectează cu experiențele lucrătorilor și lucrătoarelor esențiale, trasând domenii de suprapunere, precum și posibilități de acțiune intersecțională. Veda Popovici afirmă că pornind de la practicile de organizare ale activiștilor pentru justiție locativă, o astfel de cartografiere oferă noi posibilități de acțiune și solidaritate radicală transnațională. Articolul prezintă revindicările unor grupuri de activiști pentru dreptate locativă și situația locativă a României în relație cu situația economică a oamenilor. Toate acestea sunt puse într-un context transnațional prin analiza situației muncitorilor și muncitoarelor migrante: stilul de viață al societăților occidentale s-a bazat pe forța de muncă ieftină și precară a Europei de Est, în detrimentul vieții

Procentul femeilor șomere a crescut cu 48% în termeni relativi față de acum un an (de la 2,5% la 3,7%). Pentru bărbați procentul este 16%.

24. Veda Popovici: „(Post)Pandemic Struggles in Social Reproduction: Intersectional Alliances Between Housing and Essential Workers' Struggles in Romania”, *LeftEast*, 19 noiembrie 2020. Online: <https://lefteast.org/postpandemic-struggles-in-social-reproduction-intersectional-alliances-housing-workers-romania/>

Tot împreună suntem mai puternice. Despre speranță, teamă și credința în lupta comună²²

de Nicoleta Vișan, Veda Popovici

Două activiste din mișcarea pentru dreptate locativă FCDL din București, Nicoleta Vișan și Veda Popovici, împărtășesc experiențele lor de pe timpul pandemiei și legate de situația locativă din România. Două persoane care se află în situații diferite, dar care se unesc sub scopul comun al dreptății locative. Cum ne afectează pandemia și restricțiile în proporții diferite bazate pe gen, rasializare, clasă socială ș.a.m.d.? Și ce avem de făcut în aceste condiții, de unde luăm sprijin pe timpuri grele ca să nu pierdem speranța de luptă?

N.V.: Pentru mine, cel mai puternic a fost stresul din timpul goanei după alimente în același timp în care trebuia să stai în casă. Acesta a fost un moment critic pentru că știi că eu locuiesc cu copiii și soțul meu. El lucra și atunci eu trebuia să fac cumpărături, cu tot cu copiii după mine, pentru că nu avea cine să stea cu ei. Și când ieșeam cu copiii la început, oamenii se uitau la mine urât. Acesta a fost un moment în care m-am simțit oribil și un pic dezorientată.

Mă gândeam cu groază la câte alte femei trec prin situații asemănătoare. Femei care au, poate, mai mulți copii. Am o prietenă care-mi spunea că nu are cu cine lăsa copilul o jumătate de oră, cât să meargă la magazin.

V.P.: E clar că pe lângă persoanele cu probleme locative, femeile au fost profund afectate de criză. Citeam o statistică care arăta că, deși foarte multe persoane și-au pierdut locul de muncă, numărul de femei șomere a crescut cu aproape 50% în timp ce pentru bărbați a crescut cu 16%²³. Plus că izolarea în casă a dus și la creșterea violenței domestice...

22. Nicoleta Vișan, Veda Popovici: „Tot împreună suntem mai puternice. Despre speranță, teamă și credința în lupta comună”, *Cutra*, nr. 3., 2020.

23. Conform Institutului Național de Statistică, în iunie 2020 se aflau 457.000 de șomeri, cu 100.000 mai mulți decât cu un an în urmă, fiind cel mai ridicat număr din ultimii trei ani.

12. Eliminarea obținerii de profit de către bănci!
13. Sprijin financiar pentru toate persoanele în risc de a-și pierde sursele de venit!
14. Sprijin și locuințe pentru toate persoanele afectate de creșterea violenței domestice!

Manifeste feministe anticapitaliste și transnaționale apărute în timpul pandemiei

Cele două manifeste menționate în această parte nu vin în mod direct din mișcările pentru dreptate locativă, dar prin poziționările lor feministe intersecționale și anticapitaliste luptă pentru justiția socială, care include și revendicări legate de locuire.

Manifest feminist transfrontalier de Feministx Transfrontalierx⁶

După cum se menționează în *Manifestul feminist transfrontalier* semnat de Feministx Transfrontalierx, pandemia a întărit mecanismele de represiune și inegalitățile deja existente în societate. Așa că autoarele consideră importantă dezvoltarea unor mișcări de solidaritate și rezistență la nivel local și transfrontalier, în pragul crizei economice globale. Manifestul declară și se bazează pe faptul că nu ne putem întoarce la așa zisa normalitate de dinaintea pandemiei, pentru că normalitatea întruchipează opresiunea și inegalitățile.

6. Cross-Border Feminists: „Cross-Border Feminist Manifesto”, *Spectre Journal*, 20 aprilie 2020. Online: <https://spectrejournal.com/cross-border-feminist-manifesto/>

Tradus în maghiară de Nóra Ugron la *a szem* și Editura Pagini Libere: Határokön átívelő feministák: „Határokön átívelő feminista manifesztum”. 9 octombrie 2020. Online: <https://aszem.info/2020/10/hatarokon-ativelo-feminista-manifesztum/>

Introducerea scrisă de traducătoare se focalizează pe efectul pandemiei asupra femeilor din România. Traducerea face parte din seria „A hallgatásod nem véd meg” [Tăcerea ta nu te protejează] apărută la *a szem* și Editura Pagini Libere.

Textul militează pentru o ieșire feministă intersecțională și transfrontalieră din criză, pentru un viitor post-pandemic mai just pentru toată lumea.

Feministxle Transfrontalixre este o rețea internațională de grupuri activiste feministe, fondată în 2020. Pe 7 februarie 2021 la adunarea generală online organizată de ele cu ocazia zilei internaționale a femeilor au participat peste 350 de persoane din toată lumea.

We will not go back to normality, because normality was the problem... [...]

They told us to stay home, without considering that home is not a safe place for many of us and that there are people who are homeless. Femicides and violence against women and LGBTQI* people have been increasing since this crisis began, and quarantine measures have made it even more difficult for us to rebel against male and gender violence and assert our will for freedom and self-determination. [...]

We believe that the responses of governments are completely insufficient, and we reject all policies that continue to finance companies instead of health care and to take advantage of the pandemic to consolidate extractive projects. Although state measures are heterogeneous, the capitalist response to the crisis follows the same logic everywhere in the world: putting profits before our lives, unloading on us the costs of this crisis and producing effects that will not be temporary. We do not want to exit this “emergency” with even more debt and poverty! We want a cross-border feminist way out of the crisis, so that we will not return to a normality structured by inequality and violence. [...]

We call on everyone who rejects the patriarchal, exploitative, colonial, and racist violence to mobilize and join together to enrich and strengthen the global feminist struggle, because if we unite

postsocialist, unde multe dintre noi străbatem cu probleme financiare și societale zi de zi.

În timpul pandemiei unele voci privilegiate au mulțumit situației că în siguranța căminelor proprii au putut să se focalizeze pe activități creative. Dar pentru majoritatea oamenilor în Europa de Est asta nu era și nici acum nu este realitatea zilelor petrecute acasă, dacă avem acel acasă. Cine, în ce circumstanțe și cum are posibilitatea de a face muncă artistică? Cum ar arăta o lume utopică unde toată lumea merită să aibă un cămin?

Nu voi relua clișeu, obositor clișeu, despre arta înaltă, despre cum sărăcia și suferința o provoacă și o hrănesc.

Sărăcia nu naște artă. Poți să scrii, să desenezi, să cânti sărăcia abia când ești în siguranță. Artă se naște abia când ieși din dezastru. Artă nu se naște atunci când urmează să fii dată afară din casă. Artă nu se naște în mijlocul unei traume repetate.

Artă nu se naște din gândul iar mâine ce-o să mâncăm?

După gândul iar mâine ce-o să mâncăm nu poate urma decât cum facem rost de mâncare? [...]

Trăim într-un sistem economic care ne spune: dacă ești destul de norocoasă cât să fi avut acces la educație, să-ți fi antrenat niște capacități cognitive, să fi putut să crești și să te dezvolți fără să fii constant discriminată, hărțuită, batjocorită, împiedicată de sărăcie sau de ură mai mult decât restul, bingo, acum ai privilegiul să alegi un job plătit aproape decent, pentru care poți să te vinzi și să renunți la tine timp de cel puțin treizeci de ani, în care să-ți plătești integral un credit la bancă pentru o casă.

Condițiile tale de viață sunt: un stat social falimentat, unde ești învinovățită, responsabilizată și împinsă în poziția de a da din coate până la sânge, pentru a-ți construi plasa minimă de siguranță care la nivel social lipsește complet.

un acoperiș deasupra capului, pe fondul unui stat social distrus, adâncește și mai mult faliile din societate. În cele din urmă, o serie de îndemnuri sunt puse la dispoziția proprietarilor:

1. Prețul de închiriere se încadrează sau se apropie de suma pe care familiile precare ar putea-o accesa prin ajutorul la plata chiriei oferit de Primăria de sector? Nu știți? Interesați-vă!
2. Dacă ați închiria un apartament, v-ați permite prețul pe care voi înșivă îl cereți drept chirie?
3. V-ați întrebat chiriașii cât din venitul lor plătesc pentru chiria pe care o cereți?
4. Ați redus chiria în perioada stării de urgență și după (suntem în continuare în plină pandemie!)? V-ați întrebat chiriașii cum se descurcă și dacă au nevoie de o reducere a chiriei?
5. Nu mobilați lux. Sunt familii care caută cu disperare pur și simplu o locuință decentă și pot face ulterior rost de un pat și un dulap.

Carte, cocon, cochilie, cameră, chirie²¹ de Carolina Vozian

Observația Virginiei Woolf că posibilitatea creației artistice este legată de circumstanțele noastre materiale, adică cu greu putem deveni scriitoare sau artiste (recunoscute și de succes) fără o cameră proprie și mijloace de trai, a servit ca explicație pentru motivul pentru care nu există sau există mai puține autoare femei în istorie. Eseul Carolinei Vozian pornește de la această observație și analizează posibilitatea scrisului și a creației din propria ei experiență într-un context neoliberal și

21. Carolina Vozian: „Carte, cocon, cochilie, cameră, chirie”, Seria *Muncă și Locuire. Cutra*, 7 iulie 2020. Online: <https://cutra.ro/carte-cocon-cochilie-camera-chirie/>

Tradus în maghiară de Krisztina Nagy la *a szem* și Editura Pagine Libere: „Könyv, kégli, kéreg, kuckó, kvartély”, 23 octombrie 2020. Online: <https://aszem.info/2020/10/carolina-vozia-konyv-kegli-kereg-kucko-kvartely/>

Traducerea în maghiară face parte din seria „A hallgatásod nem véd meg” [Tăcerea ta nu te protejează] apărută la *a szem* și Editura Pagine Libere.

we can not only emerge from the pandemic, but we can change everything.

Long live the women and the people who struggle!

Manifestul grevei esențiale de Lupte Autonome Esențiale Transnaționale⁷

Lupte Autonome Esențiale Transnaționale (EAST) este o rețea de grupuri activiste feministe intersecționale radicale fondată în anul 2020 și născută din luptele legate de reproducere socială în timpul pandemiei. Așa cum sugerează acronimul EAST, Europa Centrală și de Est este principalul său obiectiv, dar consideră acest teritoriu ca parte a unui câmp transnațional de luptă. Rețeaua își propune să conecteze luptele noi și vechi împotriva exploatării, violenței patriarhale și rasismului și să construiască un spațiu comun de organizare pentru a depăși frontierele și inițiativele concentrate pe o singură temă. Acesta este și scopul manifestului lor, publicat în 2021 cu ocazia zilei internaționale a femeilor. Miza textului și a rețelei este să revendice munca esențială a femeilor, a muncitorilor și muncitoarelor plătite sau neplătite și să construiască o mișcare care arată că viețile, munca și greva acestor grupuri este esențială.

7. Până în momentul redactării acestei broșuri *Manifestul grevei esențiale* a fost tradus în 21 de limbi și a apărut pe 30 de platforme. Pentru toate variantele vezi publicația originală în engleză pe platforma *Transnational Social Strike*. Essential Autonomous Struggle Transnational: „Essential Strike Manifesto for the 8th of March”. 25 ianuarie 2020. Online: <https://www.transnational-strike.info/2021/01/25/essential-strike-manifesto-for-the-8th-of-march/>

Tradus în română de AA la *Gazeta de Artă Politică, a szem*, Editura Pagine Libere, *Barikada România* și *Platzforma*: Lupte Autonome Esențiale Transnaționale: „Manifestul grevei esențiale pentru 8 martie”. 25 ianuarie 2020. Online: <http://artapolitica.ro/2021/01/25/manifestul-grevei-esentiale-de-8-martie/>

Tradus în maghiară de NU & NA la *a szem*, Editura Pagine Libere, *Gazeta de Artă Politică, MÉRCE* și *Új Egyenlőség*: Nélkülözhetetlen Autónm Transznacionális Küzdelmek: „A nélkülözhetetlen sztrájk március 8-i manifestuma”. 25 ianuarie 2021. Online: <https://aszem.info/2021/01/a-nelkulozhetetlen-sztrajk-marcius-8-i-manifestuma/>

Traducerea în maghiară face parte din seria „A hallgatásod nem véd meg” [Tăcerea ta nu te protejează] apărută la *a szem* și Editura Pagine Libere.

Până în prezent, EAST a organizat trei adunări generale și mai multe webinare. În plus, a publicat și numeroase articole despre reproducerea socială legată de crizele intensificate de pandemie.⁸

Noi suntem femeile esențiale pentru vindecarea întregii lumi de pandemie. Facem o muncă esențială și totuși ne aflăm în condiții mizerabile: munca noastră este prost plătită și subevaluată; suntem suprasolicitate sau nu avem locuri de muncă; suntem obligate să trăim în locuri supraaglomerate și să ne reînnoim în permanență permisele de ședere. Ne confruntăm cu o luptă zilnică împotriva violenței masculine, acasă și la locul de muncă. Ne-am săturat de aceste condiții violente și de exploatare și refuzăm să tăcem! Am început să ne organizăm împreună într-o rețea care conectează femei, migranți și migrante, muncitori și muncitoare din Europa Centrală, de Est și de Vest: aceasta este rețeaua Lupte Autonome Esențiale Transnaționale (EAST). Pe 8 martie îi chemăm pe toți și pe toate cele care luptă împotriva violenței capitaliste, patriarhale și rasiste să se alătore grevei noastre!

[...]

Pe 8 martie facem grevă împotriva exploatării muncii noastre productive și reproductive.

[...]

Pe 8 martie facem grevă împotriva înăspririi violenței patriarhale!

[...]

Pe 8 martie facem grevă împotriva regimurilor rasiste și împotriva regimurilor de mobilitate exploatare!

[...]

Refuzăm să fim considerate esențiale doar pentru a fi exploatare și oprite!

8. Pentru mai multe articole publicate de rețeaua EAST, precum și despre rapoartele adunării generale, vedeți pagina lor pe platforma *Transnational Social Strike*: <https://www.transnational-strike.info/article/tag/east/>; sau accesați toate articolele din seria *(Post)Pandemic Struggles for Social Reproduction* pe platforma *LeftEast*: <https://lefteast.org/tag/e-a-s-t/>

E practic un vis²⁰ de Ioana Vlad

Articolul este o trecere în revistă a dinamicilor pieței imobiliare și a practicilor/relațiilor proprietar-chiriaș din București din ultimii 20 de ani.

Față de Europa de Vest unde lupta pentru dreptul la locuire e direcționată împotriva marilor companii imobiliare, în România situația e mai nuanțată. Piața chiriilor este formată în mare parte din mici proprietari. Având în vedere contextul local, în care marile corporații imobiliare văd rețeaua dispartă de mici proprietari ca un obstacol, pentru Frontul Comun pentru Dreptul la Locuire (FCDL) este important modul prin care pot fi găsite metode de atragere și solidarizare a micilor proprietari în lupta pentru locuințe adecvate. FCDL a pornit în 2014 ca grup de sprijin și de organizare al persoanelor evacuate din case retrocedate, care se luptă pentru dreptul lor de a fi relocalate în locuințe adecvate. Având în vedere accesul limitat la locuințe sociale, accesarea ajutorului de chirie de la primăriile de sector este o direcție de plecare pentru multe familii. Găsirea unor proprietari dispuși în primul rând să închirieze (în acord cu niște condiții foarte stricte), poate fi o provocare. Articolul prezintă în continuare o trecere în revistă a tipurilor de locuințe și a sumelor vehiculate pe piața imobiliară din București, dar și a mentalităților proprietarilor, exprimate în special pe site-urile de anunțuri – în cutume tipic locale, frizând manipularea, suspiciunea, lipsa de solidaritate în privința precarității materiale a concetățenilor lor, controlul asupra vieții particulare a potențialilor chiriași și nu de puține ori atitudini vădit rasiste și agresivitate verbală.

Într-o piață imobiliară informală ca cea din România, dezvoltarea unei politici de control și plafonare a chiriilor este o chestiune delicată. Aici se adaugă și raporturile de putere proprietar/chiriaș, unde proprietarii aveau până de curând avantajul suprem. Situația începe să se schimbe, cel puțin la nivel de discurs și mai puțin ca modele de organizare a chiriilor. În concluzie, problemele sunt la nivel sistemic, specula privind nevoia oamenilor de a avea

20. Ioana Vlad: „E practic un vis”, Seria *Muncă și Locuire*. *Cutra*, 9 septembrie 2020. Online: <https://cutra.ro/e-practic-un-vis/>

stradă? N-am unde să mă duc. Și ei au zis: După starea de urgență, eliberati! O să mai vin o dată și să nu vă mai gălesc aici.

În starea de urgență soțul nu a mai lucrat, s-a închis unde lucra el, pe șantier, și trăiam din alocația copiilor și ce ne mai aduceau de la primărie, o dată pe lună. Am dus-o greu în starea de urgență, că dacă soțul s-ar fi dus la muncă, venea cu un ban și îți luai ce îți trebuia.

Și copiii pentru școală nu aveau absolut nimic, caiete, cărți, telefon bun să facă școala online. Din martie copiii n-au putut să facă școală. Toți copiii făceau, că aveau telefoane, tablete, numai ei nu făceau.

Atunci am început să sunăm să ne găsim cu chirie. Nu ne luau din cauza copiilor. Nu întreba nimeni la telefon dacă suntem romi, dar era în gândul meu când mă întrebau și spuneam că am opt copii. Și gândul meu era că proprietarul, când aude asta, își zice: Numai Ț* fac atâția copii, Țștia sunt Ț* și dacă îi aduc îmi devastează casa.

[...]

A.C.: Apoi a venit o altă persoană de la Protecție când stăteam la cazarmă la Odăi și fata cea mică se juca cu o păpușă în curte și i-a zis: De ce tragi păpușa de păr, vrei să îmi înfig și eu mâinile în părul tău? Și a auzit-o soțul și i-a zis: Bravo doamnă, de-asta vreți să ne luați copiii, ca să ni-i bateți? Și asta cu mine aici, că dacă n-aș fi, cred că îi băgați mâna în păr. Și ea zice: Da, dacă nu știți să vă educați copiii! Așa sunteți voi Ț*, că nu știți să le dați o educație la copii.

[...]

IV.: Crezi că munca asta domestică ar trebui plătită?

A.C.: Normal, că și asta tot o muncă e, exact cum te-ai duce pe șantier. Te scoli dimineața, duci copiii la școală, vii de acolo, faci mâncare, curățenie, te apuci să speli, tai lemne; tot o muncă este, că tot într-un stres stai de dimineața până seara.

Revendicările manifestului:

Eliberarea de toate formele violenței patriarhale!

Salarii mai mari pentru toți și toate!

O bunăstare bine finanțată și incluzivă la nivel transnațional!

Permis de ședere european necondiționat pentru toți migranții și migrantele, refugiații și refugiatele, solicitanții și solicitantele de azil!

O locuire mai bună și mai sigură pentru toți și toate!

Prin greva noastră esențială, vrem să arătăm că viețile și luptele noastre sunt esențiale!

ARTICOLE TRANȘNAȚIONALE DESPRE LOCUIRE

De la începutul pandemiei au apărut foarte multe articole și rapoarte care abordează tema locuirii în contextul crizelor generate de COVID-19. Aici menționăm doar câteva, pe care le considerăm a fi relevante în contextul local și pentru o mișcare locativă transnațională, anticapitalistă, intersecțională și anti-rasistă.

Radical Housing Journal, Nr. 2.1/2020

Întregul număr al revistei este dedicat temei locuirii în contextul pandemiei COVID-19. Aici rezumăm două articole, articolul scris de colectiva editorială a revistei și cel despre mișcarea pentru dreptate locativă din Europa Centrală și de Est. Revista în întregime se poate citi pe pagina lor⁹.

COVID-19 și mișcarea pentru locuire: (Re)facerea austerității, capitalismul dezastrului și refuzul întoarcerii la normal¹⁰ – colectiva editorială a revistei *Radical Housing Journal*

Articolul analizează locuirea ca problemă centrală a crizei cauzate de pandemia COVID-19 la nivel global.

Într-o primă fază, se atrage atenția asupra reînnoirii politicilor de austeritate cu ocazia reglementării carantinei: noi tehnologii de supraveghere a populației, represiune, măsuri care reproduc nedreptatea locativă, individualizarea responsabilității și lipsa de asumare pentru reducerile bugetare în sistemele de

transformării acesteia în marfă și sursă de profit, în detrimentul rolului său social. Acestea s-au luptat, alături de familiile și comunitățile lor, pentru locuințe accesibile și decente.

Dacă nu pleci de acolo, îți iau copiii! O mărturie despre munca domestică atunci când nu ai casă¹⁹ de Ioana Vlad și Alina C.

Într-un stat social ca România, care nu își respectă obligațiile de a asigura cetățenilor lui protecție socială și un nivel de trai decent, un discurs politic discriminator și nedrept se întoarce tot asupra familiilor precare. Învinovățirea, disprețuirea și amenințarea că le vor fi luați copiii planează constant asupra acestor familii. Mai mult decât atât, lipsei recunoașterii și sprijinirii muncii reproductive și domestice i se suprapune și un discurs fascist despre corpurile femeilor rome și despre puritate etnică. Acesta este contextul în care Ioana Vlad stă de vorbă cu una dintre femeile care luptă alături de soțul ei pentru a asigura un trai decent celor 8 copii ai lor, în lipsa siguranței pe care le-o poate oferi o locuință adecvată. Experiențele relatate de Alina scot la iveală exclușiunea și discriminarea de gen, etnie și statut social care au devenit practici instituționale.

A.C.: În martie, când a intrat starea de urgență, pe noi ne amenințau cu evacuarea din cazarma armatei. Atunci, în primul rând, ne-am zis că n-o să ne mai dea afară acum, că a venit pandemia. Țștia de la primărie ne spun să stăm în casă cu copiii, să stăm izolați și ăștia de la armată vor să ne dea afară. Păi cum, n-au voie să ne dea afară!

Și până la urmă au venit iară și ne-au zis: N-ați plecat, ce am vorbit cu voi? Păi primăria ne spune să stăm în casă, ne aduce alimente și dumneavoastră veniți să ne dați afară? Unde? Să se îmbolnăvească copiii pe

9. www.radicalhousingjournal.org

10. The RHJ Editorial Collective: „COVID-19 and housing struggles: The (re)makings of austerity, disaster capitalism, and the no return to normal”, *Radical Housing Journal*. Issue 2.1/2020. Online: <https://radicalhousingjournal.org/2020/COVID-19-and-housing-struggles/>

19. Ioana Vlad, Alina C.: „Dacă nu pleci de acolo, îți iau copiii! O mărturie despre munca domestică atunci când nu ai casă”, Seria *Muncă și Locuire. Cutra*, 15 ianuarie 2021. Online: <https://cutra.ro/daca-nu-pleci-de-acolo-iti-iau-copiii-o-marturie-despre-munca-domestica-atunci-cand-nu-ai-casa/>

realizate prin presiune și intimidare ar afecta, conform studiului, aproximativ un milion și jumătate de români. Lupta împotriva evacuărilor forțate și pentru dreptate locativă stă la baza chestionării sistemului de privilegii sociale și este esențială în demersul realizării altor drepturi fundamentale, precum dreptul la sănătate, la educație, la un trai decent și la o viață privată fără violență. Interviu realizat de Ioana Vlad aduce în prim plan două mărturii de luptă împotriva unei evacuări forțate din 2013 din București, urmată de demersuri legale și proteste stradale, și încheiată printr-o relocare în condiții adecvate și demne.

M: În 2013 a început presiunea asupra noastră. Ne-a bătut ușa în cuie în spate la bucătărie, să nu mai putem ieși pe scara din spate. Ne-a tăiat lumina, utilitățile, cablul, ca să ne facă să plecăm singuri, să nu ne dea procesul-verbal de predare-primire. Mai erau niște formalități de câteva luni ca să ne dea afară, dar pe el îl interesa să ne dea cât mai repede, să plecăm fără actele de evacuare. Noi dacă plecam fără actele alea, nu mai aveam nicio șansă.

[...]

C: Băiatul proprietarului stătea cu pistolul la spate, la intimidare. Dar pe noi nu ne intimida, că nu ne mai interesa. Ce mai aveam de pierdut? Noi am luat autorizație de protest și aveam voie să protestăm între anumite ore în fața blocului din care ne dăduseră afară. În perioada aia apăreau multe evacuări pe la televizor, pe toate posturile.

[...]

Locuirea este un element central în (de)structurarea ierarhiilor sociale, dat fiind că lipsa de acces la condiții de locuire decente afectează cu precădere persoanele și grupurile marginalizate pe baza clasei sociale, a genului, a apartenenței etnice, a orientării sexuale sau a abilităților diferite. Încă de la grevele chiriașilor de la sfârșitul secolului XIX și prima parte a secolului XX, femeile muncitoare au fost organizatoare ale mișcărilor de revoltă împotriva costurilor mari ale locuirii și împotriva

sănătate, efectele privatizării sectorului farmaceutic, acestea sunt doar câteva din problemele ridicate.

A doua parte abordează geografia inegală a efectelor crizei COVID-19: de la persoane fără adăpost sau cu condiții precare de locuire, la persoanele din cămine de bătrâni, persoane încarcerate sau aflate în tabere de refugiați, la lucrătoare/ri migrante/ți care sunt relocate/ți, sau cei/cele care nu pot lucra de acasă, făcând parte din categoria lucrătoarelor/ilor esențiale/i, nimeni nu beneficiază de protecție adecvată, situația lor devenind mai precară. Creșterea violenței domestice, lipsirea de venituri formale și informale datorate restricțiilor de mobilitate, exploatarea excesivă a spațiului domestic și dublarea muncii domestice în special pentru femei, sunt alte probleme pe care statele nu le adresează.

În a treia parte este expusă erodarea locuirii, într-un sistem în care avem o scădere istorică a veniturilor și o creștere fără precedent a valorilor imobiliare.

A patra parte se axează pe răspunsul activistelor și activiștilor pentru drepturi locative. Sunt exemplificate o serie de inițiative: ajutor reciproc și solidar la nivel local, prin oferirea de alimente, medicamente și bani celor care au nevoie de sprijin, acțiuni de ocupare a spațiilor goale, greve împotriva plății chiriilor, exproprierea locuințelor, măsuri anti-evacuare și de protecție a chiriașilor. Se remarcă un efect de re-învățare a ajutorului reciproc, îngrijirii și solidarității.

A cincea parte accentuează refuzul de întoarcere la normal. Se arată modul în care în spatele normalității există o permanentă exploatare a situațiilor de criză, fiind impuse cunoscutele „doctrină șoc”: măsuri de austeritate, privatizarea bunurilor publice (inclusiv a terenurilor și a locuințelor), dereglementare, militarizare, regimuri de supraveghere, frontiere și criminalizare.

În încheiere, autoarele ne propun un exercițiu de imaginare a spațiului de acțiune. Virusul este doar un nou pretext de restructurare a vechilor și noilor forme de deposedare, acumulare și control. Din acest motiv, suntem îndemnați/te să profităm de acest context pentru a ne imagina noi moduri de abordare și contestare.

Our final proposition for you, for us, from and for our Journal and extended network, is an open call to join in, shape, and share across your collective endeavors the will to not return to normal:

[...]

Via continuing to facilitate the creation of international tools for collaboration across histories and geographies – such as the one offered by our comrades at the Anti-Eviction Mapping Project – engendering discussions between activists and researchers and continuing to work on articulating and rearticulating radical housing politics;

Via continuing to promote a critical conversation around the legislated measures around housing and COVID-19 – like banning evictions, freezing rent and mortgage payments – understanding them as more than just matters of “political will.” They require “deep, abiding, transformations” (Taylor 2020) of the entrenched dispossessions that they intersect and often expand (Roy 2019);

Via enriching our imaginary and making bolder, deeper, and more transformative demands of what true housing justice can be, a practice requiring a tiresome collective work to cut across neo-colonial understandings of the ‘housing question’ across geographies. We need to cultivate the multiple and the particular (Rolnik 2020);

Via admitting that this list is incomplete, partial, rushed – and for this very reason fundamental, open and joyful. We commit to keeping the experiment going.

In solidarity, Ana, Erin, Mara, Mel, Meli and Michele

current times—breaking in and opening-up spaces of encounter and circulation beyond the institution, beyond the self.

ARTICOLE LOCALE DESPRE LOCUIRE

Seria de texte despre Muncă și Locuire

Revista feministă intersecțională *Cutra* a început să publice o serie de texte despre *Muncă și Locuire* curatoriate de Ioana Vlad, activistă pentru justiție locativă, parte din Frontul Comun Pentru Dreptul la Locuire. Până în momentul redactării acestei broșuri, au apărut 3 articole: un interviu legat de dreptul la locuire și evacuări, un alt interviu legat de muncă domestică, un articol despre situația chiriilor private și experiența chiriașilor, și unul legat de posibilitățile muncii creative în contexte precare de locuire.

E dreptul fiecăreia să lupte pentru locuire. O poveste despre evacuări, viața pe stradă, solidaritate¹⁸ de Ioana Vlad

Evacuările forțate sunt un fenomen de masă în România postdecembristă, contabilizând, potrivit „*Raportului asupra evacuărilor forțate din România 2008-2017*” realizat de Blocul pentru Locuire, un număr estimativ de 64.000 de evacuări, asta dacă luăm în calcul doar cele efectuate de executori judecătorești. Un număr mai realist, care ar include și evacuările

18. Ioana Vlad: „E dreptul fiecăreia să lupte pentru locuire. O poveste despre evacuări, viața pe stradă, solidaritate”, Seria *Muncă și Locuire*. *Cutra*, 1 iunie 2020. Online: <https://cutra.ro/e-dreptul-fiecareia-sa-lupte-pentru-locuire-o-poveste-despre-evacuari-viata-pe-strada-solidaritate/>

A key factor in how we currently inhabit is austerity. As a domain of interventions, affections, and governance key to the neoliberal project, austerity produces subjects that are more easily controlled to extract capacities, knowledge, labour and income streams from them. [...]

But at the same time, l'emergenza is about using 'health' as a gateway to non-biological domains that are accessed rapidly and efficaciously precisely because of the biological foundation of emergency... [T]he affective capacities of current measures *might* foster subjectivities that not only desire their own repression (Deleuze & Guattari, 1977), but willingly look for it in the name of perceived safety. [...]

In protecting 'life' against a virus that 'we' cannot fight individually, colluding political and economic interests are rapidly gaining direct access to a level of shared bodily fright which provides for a unique vantage-point for a number of potentially reactionary, extractive makings. As in Fassin's notion of "biolegitimacy—"the sacredness of life as such" (2009, p. 50)— how can the many say no to a space of emergency erected to protect their lives, and how, more crucially, will they unlearn and contest the dwelling praxis they have been subjected to in the meantime? [...]

If the response to the pandemic is individualized, pushing us to intimately interiorize austerity measures from our desks (or beds), we need to break through. The neoliberal (re)structuring of our work and material conditions have already produced an enormous hiatus of solidarity-based organizing (Coin, 2017). But in writing, debating, questioning—more than in the isolation of tweeting—we shall do better. Our invitation is to offer comfort to your colleagues in need – through WhatsApp groups, Zoom meetings and the likes – but not stop there. We need to fight the colonization operated by austerity measures beyond the immanent threat... The struggle can be carried working within the uncertainty of the

Lupta pentru locuire în România și în Europa Centrală și de Est (CEE)¹¹ de George Zamfir, Eniko Vincze, Veda Popovici, Ioana Florea, Michele Lancione, Erin McElroy

Radical Housing Journal în conversație cu activiste și activiști din România, despre experiențele lor în lupta pentru dreptate locativă, abordează teme precum specificul nedreptății locativă în spațiile post-socialiste din Europa Centrală și de Est (CEE) în general și în România în special, modul în care intervin în Est puterile economice și financiare din vest (la nivelul structurilor statale sau supranaționale), despre organizarea la firul ierbii în orașele din România, despre Blocul pentru Locuire ca rețea interurbană și de ce e importantă împărtășirea experiențelor și luptei pentru dreptate locativă, despre luptele din alte părți ale Europei și provocarea de a crea legături și solidaritate cu tovarăși care provin din diferite geografii și istorii, despre cum ar putea arăta noile forme de solidaritate internațională și câteva aspecte pe care orice persoana interesată de dreptate locativă ar trebui să le cunoască.

[...] there is a strong belief that housing justice as a social movement issue has a transversal profile, crossing boundaries of material approaches, discursive analytics and subjectivity/ identity causes. It also has the potential for a solidarity transgressive of class and social backgrounds – at a local level – while offering the potential to build transnational action targeting the heart of capitalism, the real estate and the financial actors. However, for all these potentialities to become real and go beyond some seductive speech, there needs to be acknowledgement of historical geographical asymmetries in terms of wealth accumulation and epistemic privilege. Difference must stop to be accounted for as diversity and be recognized as unequal development and accumulation, non-Western historical experience and resistance strategies that don't easily fit Western standards of protest.

11. George Zamfir, Enikő Vincze, Veda Popovici, Ioana Florea, Michele Lancione, Erin McElroy: „Housing struggles in Romania and in Central Eastern Europe (CEE)”, *Radical Housing Journal*. Issue 2.1/2020. Online: <https://radicalhousingjournal.org/2020/housing-struggles-in-romania-and-in-central-eastern-europe-cee/>

Organizarea pentru dreptate locativă în timpul pandemiei COVID-19.

Un raport al Coaliției Europene de Acțiune pentru Dreptul la Locuire și la Oraș¹²

Studiul Coaliției – o rețea formată din peste 30 de grupuri grassroots din 20 de țări europene, inclusiv România, se bazează pe informații colectate de la mișcările pentru dreptate locativă din cadrul Coaliției în prima parte a pandemiei (martie-iulie 2020). Sunt redată diferitele tactici adoptate de grupurile din 18 contexte naționale diferite și modul în care s-au poziționat în ceea ce privește măsurile legislative adoptate de stat cu privire la locuire și nu numai. Raportul arată cum legislația adoptată la începutul pandemiei de diferite state a făcut loc abuzurilor îndreptate îndeosebi împotriva persoanelor fără adăpost sau celor încarcerate. Alte efecte vizibile încă de la începutul pandemiei au ținut de creșterea violenței domestice, a precarității condițiilor de locuire și a privării de locuință prin continuarea evacuărilor. În fața acestor provocări, mișcările pentru dreptate locativă din România și celelalte țări europene s-au mobilizat prin: a) ajutor direct și reciproc; b) campanii, advocacy, liste de revendicări; c) sprijin, monitorizare și consulta-re; d) greva și scăderea chiriilor; e) acțiune directă; f) construirea de alianțe.

We also reclaim the right to participate in effective decision-making on the spaces and resources of our cities. We want environmental sustainability and the possibility for inhabitants' connection with the countryside. We oppose all forms of oppression, and we see housing as an intersectional issue that affects people differently and disproportionately. Accordingly, our vision is based on anti-capitalist, anti-racist, anti-bordering and feminist struggles. At

12. European Action Coalition for the Right to Housing and to the City: *Organising for housing justice in times of the COVID-19 pandemic. A Report of the European Action Coalition for the Right to Housing and to the City*. Veda Popovici, Adina Marincea eds., 2020. Online: https://housingnotprofit.org/wp-content/uploads/2020/08/Report_Covid19_EuropeanActionCoalition.pdf

logica de bază a sănătății publice, deoarece nimeni nu este în siguranță până când nu suntem cu toții protejați!

Bio-austeritate și solidaritate în spațiul de urgență COVID-19¹⁶

de Michele Lancione, AbdouMaliq Simone

Eseul din două părți introduce conceptul de bio-austeritate, referindu-se la măsurile de austeritate dezvoltate în jurul unor parametri biologici. Pe baza textului publicat de colectivul italian Wu-Ming, făcând distincția între pericol (*pericolo*) și situație de urgență (*emergenza*), prima parte a eseului examinează modul rasializat de gestionare a revoltelor deținuților în închisorile supraaglomerate din Italia. A doua parte a eseului se concentrează pe posibilitățile și obstacolele întâlnite în eforturile noastre de a defini ce este solidaritatea. Autorii pledează pentru o abordare din ce în ce mai conștientă atât a dorinței noastre de a fi în siguranță cât și a țesăturii tot mai subțiri a relațiilor noastre societale așa cum le cunoaștem.

Articolul nu vorbește strict despre locuire, dar conține analize importante asupra politicilor de austeritate, care afectează situația locativă a multor oameni. Pe lângă aceasta, vorbește și despre închisori supraaglomerate, care ar fi o temă de discutat și în contextul românesc rata supraaglomerării fiind de peste 125%, precum și rata mortalității fiind foarte mare.¹⁷

16. Michele Lancione, AbdouMaliq Simone: „Bio-austerity and Solidarity in the COVID-19 Space of Emergency – Part 1”, *LeftEast*, 25 martie 2020. Online: <https://lefteast.org/bio-austerity-and-solidarity-in-COVID-19-space-of-emergency-part-1/>

Michele Lancione, AbdouMaliq Simone: „Bio-austerity and Solidarity in the COVID-19 Space of Emergency – Part 2”, *LeftEast*, 26 martie 2020. Online: <https://lefteast.org/bio-austerity-solidarity-COVID-19-part-2/>

17. Pentru mai multe informații despre închisorile din România vezi: Veda Popovici: *Politiia ucide! Partici și principii pentru o solidaritate feminista anti-represiune*. Editura Pagini Libere, 2020. Online: <https://pagini-libere.ro/politiia-ucide-veda-popovici/>

Sau vezi: Raportul realizat de Consiliul European în 2018, „Inchisorile din Europa 2005-2015”. Online: www.wp.unil.ch/space/news

Am decis să-l includem în broșura noastră ca să arătăm importanța unui raport care vizează soluții locative specifice femeilor, mai ales în timpul pandemiei.

COVID-19: nimeni nu e în siguranță până nu suntem toate protejate¹⁵ de Grupul de Solidaritate Transbalcanică

Încă de la începutul pandemiei COVID-19, zeci de activiste și activiști din Sud-Estul Europei au făcut un apel către instituțiile europene și statele membre pentru măsuri de protecție a refugiaților/telor și migranților/telor din spațiul balcanic.

Autorităților li se atrage atenția asupra înrăutățirii situației acestor persoane, deja precară. Se face apel la încetarea tuturor practicilor oficiale și neoficiale de discriminare și dezumanizare, precum și legalizarea existenței tuturor oamenilor. Se cere asigurarea serviciilor medicale și a produselor de igienă necesare. Se cere închiderea tuturor formelor de detenție și a centrelor colective care restricționează libertatea de circulație și nu asigură condiții de trai umane și igienice. De asemenea, se face apel la acte individuale de grijă și solidaritate.

Solicităm asigurarea unor condiții de trai adecvate și sănătoase pentru toți, clădirile publice și alte imobile (neutilizate, proprietate privată), inclusiv facilitățile turistice, să fie utilizate în acest scop. Într-o astfel de pandemie, asigurarea unei locuințe pentru toate persoanele vulnerabile trebuie să fie prioritatea tuturor politicilor și statelor publice responsabile (...) Acest lucru ni se cere din umanitatea elementară, precum și din

15. Transbalkan Solidarity Group: „COVID-19: no one is safe until all are protected!”, *Osservatorio Balcani e Caucaso Transeuropa*, 19 martie 2020. Online: <https://www.balcanicaucaso.org/eng/Short-news/COVID-19-no-one-is-safe-until-all-are-protected>

the same time, we strive for awareness of political geographic differences while we acknowledge that Europe is not a unified, uniform territory but abundant with structural asymmetries and inequalities.

Lupte în reproducerea socială în timpul pandemiei COVID-19: De la Est până la Vest și dincolo¹³ de Colectiva LevFem și Platforma Grevă Socială

Articolul prezintă inegalitățile cu care s-au confruntat femeile, migranții, lucrătoarele și lucrătorii esențiali și comunitățile marginalizate din Europa Centrală și de Est. Acestea sunt povestite de către organizatorii platformei Transnational Social Strike și de colectivul feminist din Bulgaria LevFem, care fac un apel pentru recunoașterea conexiunilor acestor lupte la nivel transnațional. Organizarea în jurul acestor lupte e tocmai rezultatul acestor schimburi, ducând la constituirea colectivului radical de stânga, feminist și intersecțional EAST – Essential Autonomous Struggles Transnational adică Lupte Autonome Esențiale Transnaționale.

What is happening in the Central and Eastern European regions and at the borders of Europe cannot be detached from what happens in the West. The massive protests in the United States organized by groups connected to Black Lives Matter – that recently called for a national strike against exploitation and institutional racism – originated demonstrations in many European and non-European cities, where blacks, migrants, young people, women are contesting the manifold forms of racist violence.

13. LevFem Collective, Transnational Social Strike Platform: „Struggles in Social Reproduction during Covid19: from East to West and Beyond”, *Transnational Social Strike*, 24 iulie 2020. Online: <https://www.transnational-strike.info/2020/07/24/struggles-in-social-reproduction-during-covid19-from-east-to-west-and-beyond/>

[...]

How to empower all these struggles overcoming divisions and fragmentation? How to practice the transnational as battlefield, overturning neoliberal competition between countries and regions? The struggles, protests, strikes, which in these months have crossed the Eastern regions echoed at the European and global level, showing that social reproduction – meant not only as reproductive labor but as the reproduction of racist hierarchies, sexual division of labor and gendered roles, precarization and exploitation – is the core of today's struggles. Also thanks to the global women's strike, different subjects started to contest neoliberal social reproduction: all the struggles taking shape around the COVID-19 crisis show that women, migrants, workers are no longer willing to accept to pay the higher price of this crisis, and they won't go back to normality because normality was the problem.

[...]

The challenge is to further enhance political communication between women, migrants, workers and connect these diverse struggles, whilst acknowledging specificities and differences; to involve unions who are willing to commit beyond single disputes and national or local contexts, keeping in mind the limits of unionization in highly informalized sectors as the domestic, care and agricultural work; to radicalize, politicize and expand the process starting in the East but going beyond it; to take our power of transnational organizing with the aim of subverting neoliberal social reproduction, racism, violence, exploitation, patriarchal oppression; to reclaim and appropriate once again the weapon of the strike as a practice which is able to transform this unbearable present.

Femeile și locuirea: soluții de locuire ca răspuns la nevoile specifice ale femeilor¹⁴ de Fanni Dés, Zsuzsanna Pósfai

În acest raport din Ungaria autoarele se uită la posibile soluții locative pentru nevoile specifice ale femeilor. În Ungaria aproximativ 2-3 milioane de oameni trăiesc în sărăcie locativă, iar criza locuirii afectează puternic femeile. Autoarele identifică două cauze pentru aceasta: 1. situația economică a femeilor este în general mai proastă, deoarece acestea au o poziție mai slabă pe piața muncii la care se adaugă de cele mai multe ori muncă neplătită cum ar fi munca domestică și îngrijirea; 2. situația locativă a femeilor e adesea împlinită cu abuz și violență. Pornind de aici, Dés și Pósfai identifică două grupuri țintă prioritare pentru soluțiile de locuințe centrate pe femei: mamele singure și femeile care au trecut prin abuz. Astfel, raportul menționează următoarele nevoi care necesită atenție sporită: siguranța și posibilitatea tratamentului traumei, ajutor în îngrijirea copiilor (și adaptarea soluțiilor de locuințe la nevoile de îngrijire a copiilor), reducerea datoriilor și stabilitatea pe termen lung, precum și accesibilitatea locuinței.

Raportul are patru capitole mari în care se prezintă: 1. situația locativă generală a femeilor din Ungaria; 2. o imagine de ansamblu asupra anumitor grupuri de femei vulnerabile și nevoile lor în ceea ce privește locuirea; 3. analiza diferitelor soluții de locuințe disponibile femeilor, de la cazare instituțională la locuințe independente cu exemple din Ungaria și din alte părți; 4. recomandări pentru municipalități, grupate în funcție de tipul soluțiilor de locuire și de nivelul resurselor necesare implementării acestora.

Textul se poate citi doar în limba maghiară, având doar un rezumat de două pagini în engleză, și se concentrează pe situația locativă a femeilor din Ungaria.

14. Fanni Dés, Zsuzsanna Pósfai: *Nők és lakhatás: A nők speciális szükségleteire válaszoló lakhatási megoldások*. Friedrich-Ebert-Stiftung Budapest, 2021. Online: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/17396.pdf>